

Afrika - klima a vodstvo

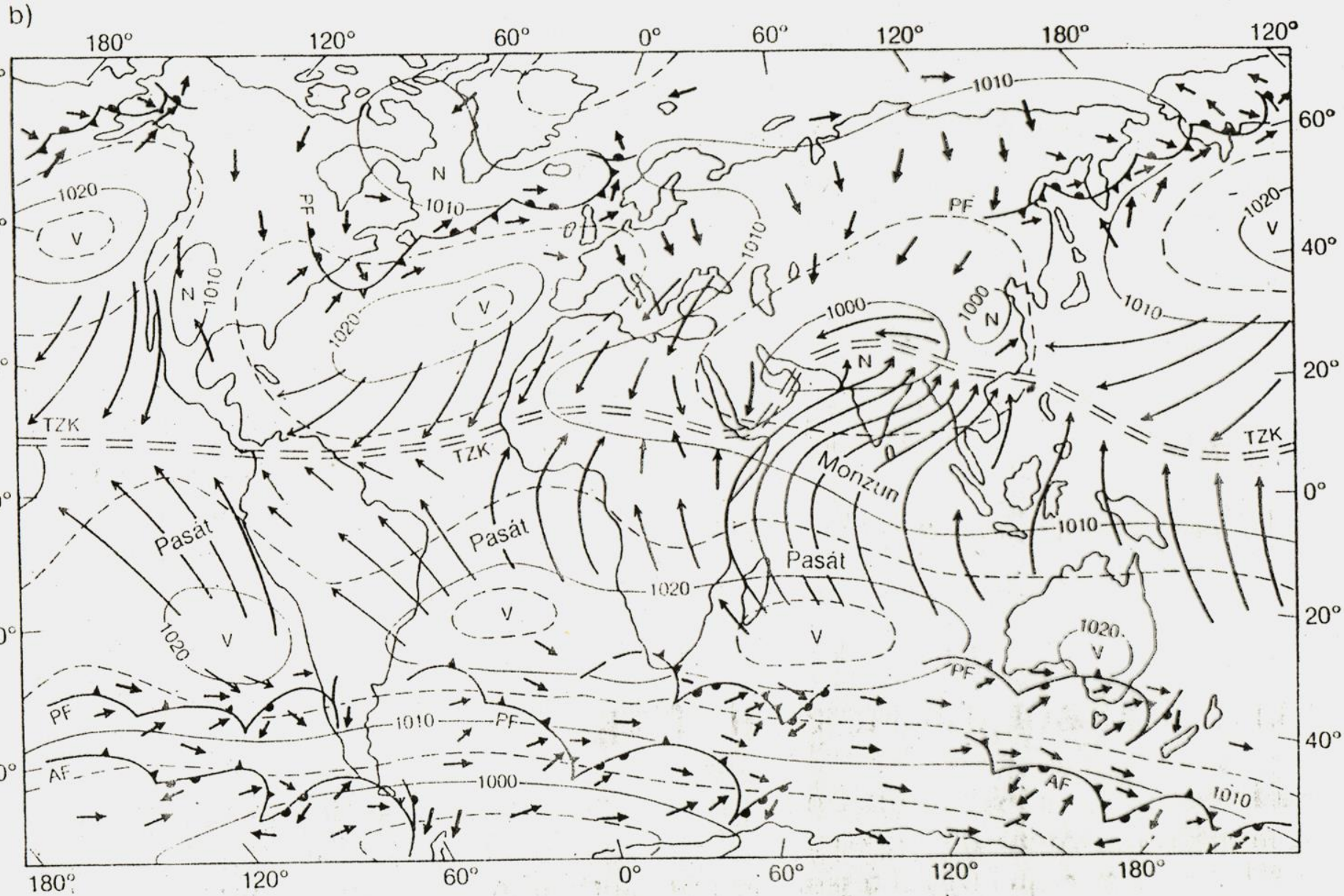
RNDr. Martin Culek, Ph.D.

S použitím Google Earth, Panoramio,
Československého vojenského atlasu,
Wikipedie et. al.

Čím je podmíněno klima Afriky

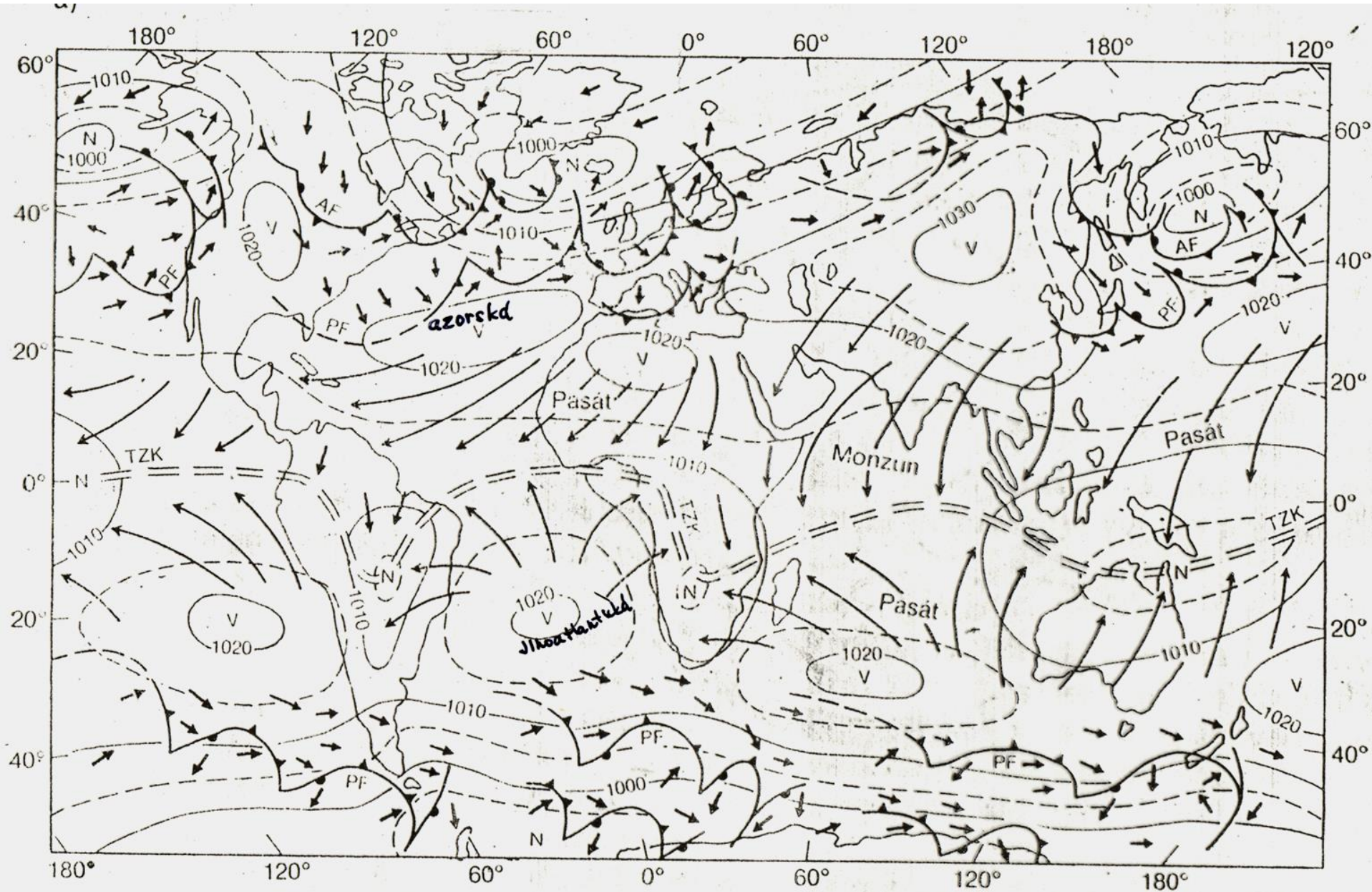
- Geografická poloha – vztah k rovníku
- Tlakové útvary nad kontinentem a oceány
- Mořské proudy
- Vztah k Euroasii
- Tvar kontinentu – sever **x** jih
- Orografie – návětrné a závětrné obl.

Řídící tlakové útvary a ITCZ v červenci

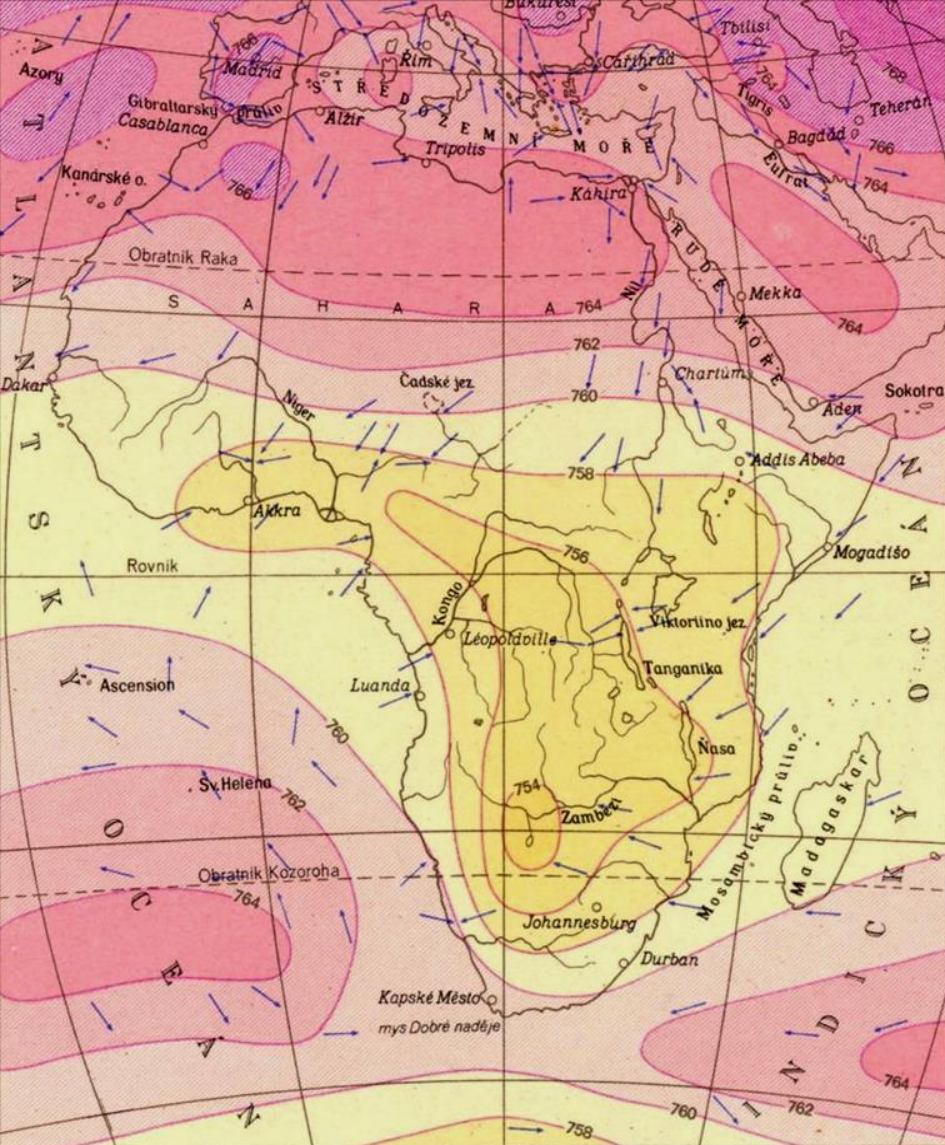

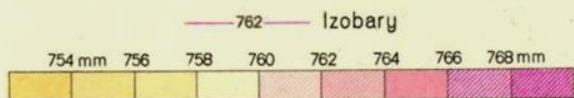
Řídící tlakové útvary a ITCZ v lednu

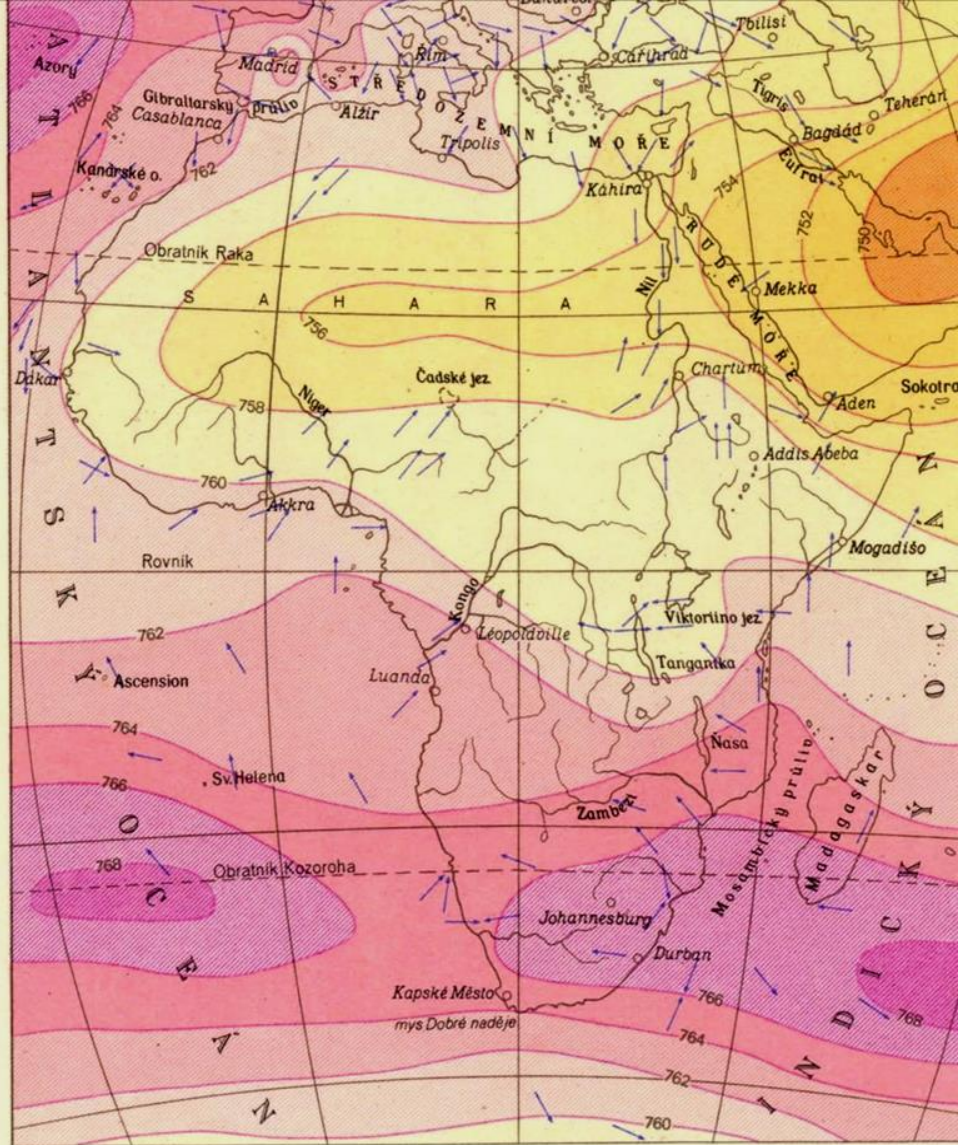

PRŮMĚRNÝ TLAK VZDUCHU A SMĚRY
PŘEVLÁDAJÍCÍCH VĚTRŮ V LEDNU.

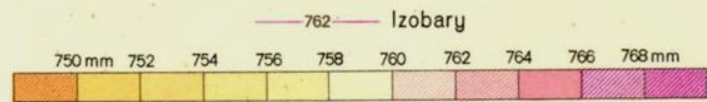

Tlak vzduchu redukován na hladinu moře

— Směr převládajících větrů

PRŮMĚRNÝ TLAK VZDUCHU A SMĚRY
PŘEVLÁDAJÍCÍCH VĚTRŮ V ČERVENCI

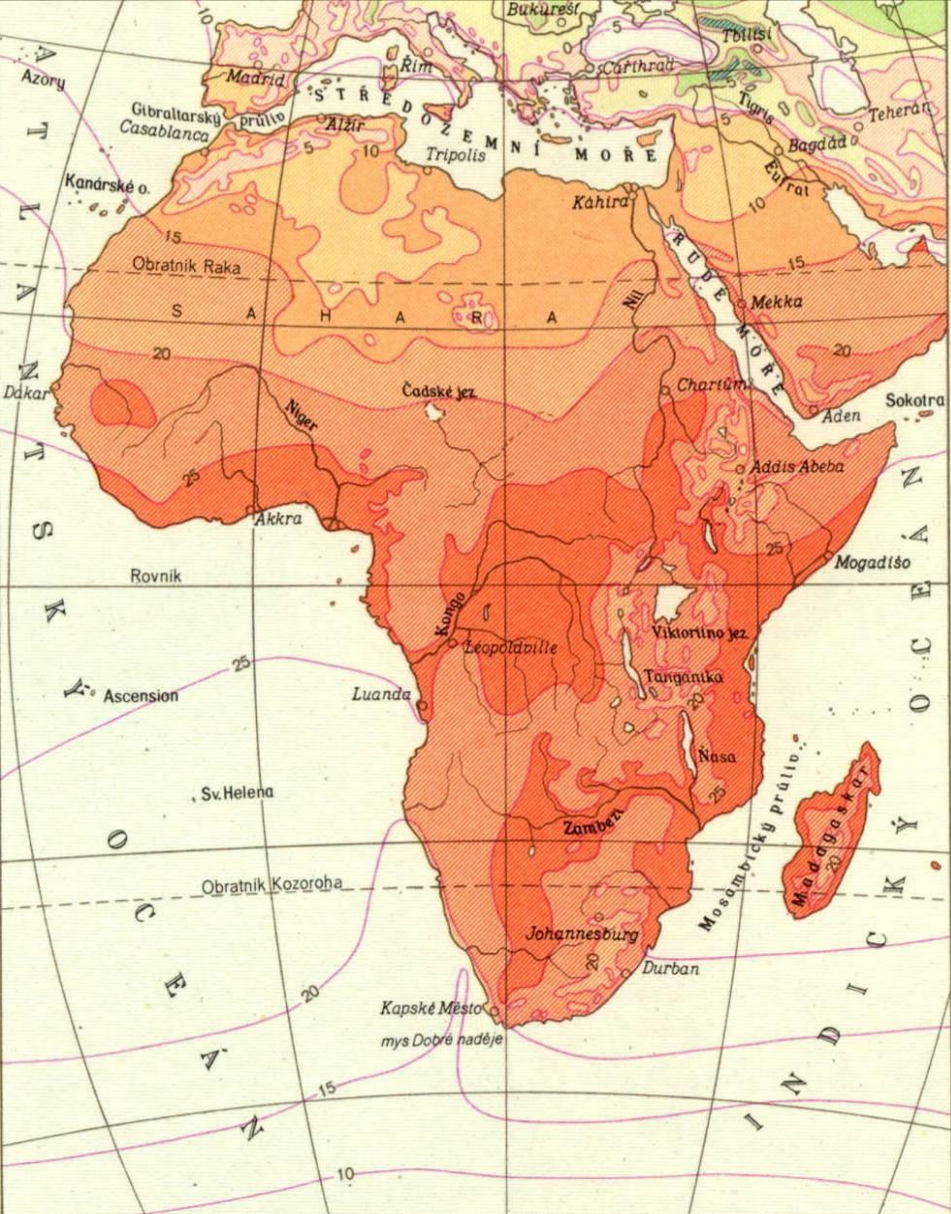
Tlak vzduchu redukován na hladinu moře

— Směr převládajících větrů

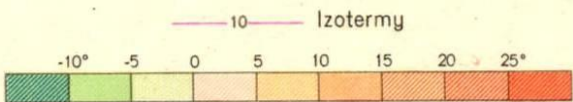
Teplotní režim

- **Silná insolace - nejteplejší kontinent?**
- **Většina Afriky $\bar{T} > 20\text{ }^{\circ}\text{C}$**
- **Teplotní rovník**
- **Adidži (=Adidži) j. Tripolisu $T_{\text{max}} = 58\text{ }^{\circ}\text{C}$**
- **In Salah – červenec $\bar{T} = 38\text{ }^{\circ}\text{C}$, $\bar{T}_{\text{max}} = 44,5\text{ }^{\circ}\text{C}$**
- **Již. polokoule – $T_{\text{max}} = \text{Kalahari}, > 38\text{ }^{\circ}\text{C}$**
- **Dol. Oranje – leden $\bar{T} = 30\text{ }^{\circ}\text{C}$**
- **Amplitudy (roční –leden-červenec) - Guinejský záliv- $5\text{ }^{\circ}\text{C}$**
- **již. Afrika $8-12\text{ }^{\circ}\text{C}$**
- **Cetrál. Sahara - $25\text{ }^{\circ}\text{C}$**
- **pobř. Mediteránu $13-14\text{ }^{\circ}\text{C}$**

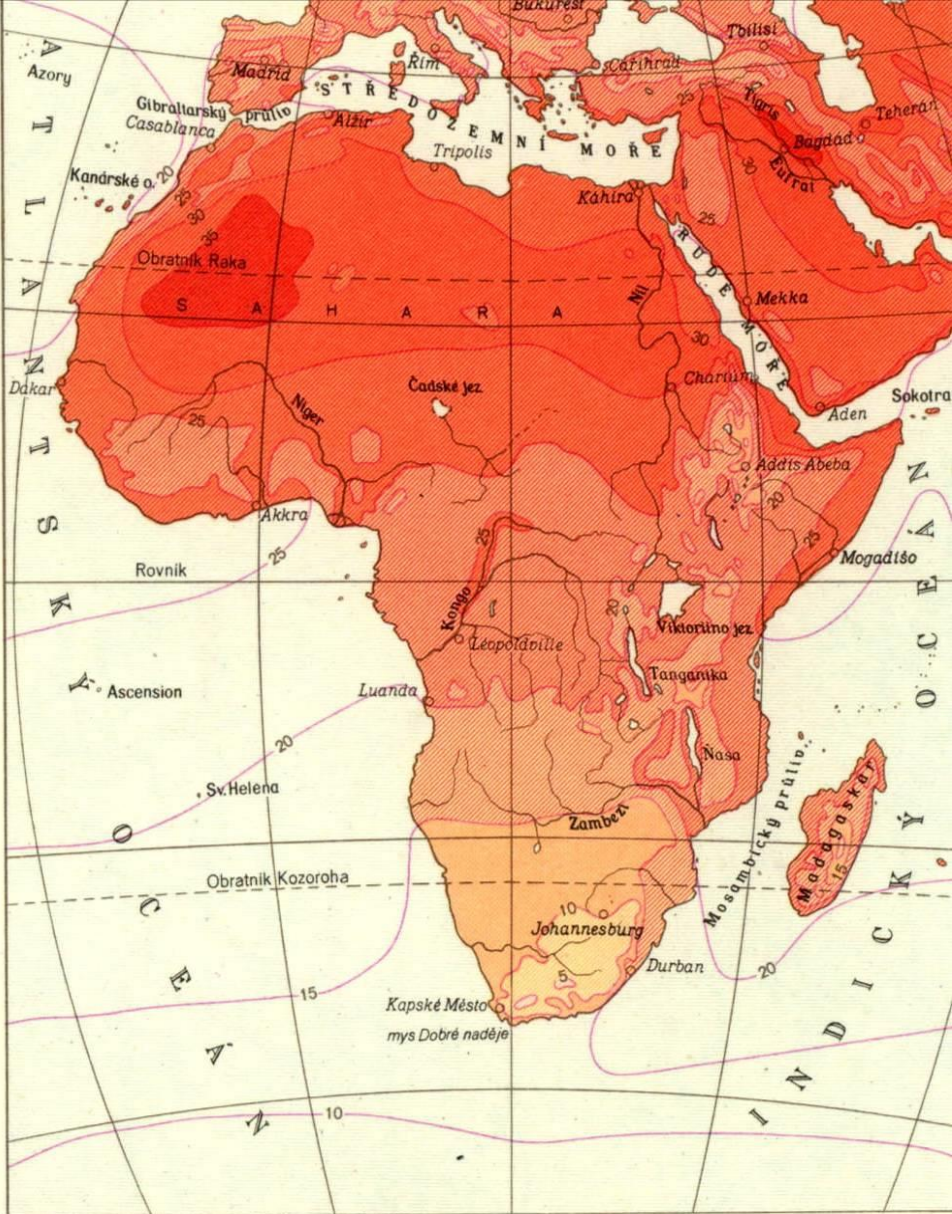

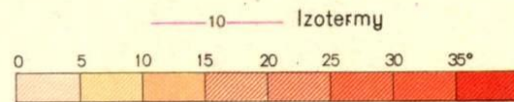
PRŮMĚRNÉ TEPLoty VZDUCHU V LEDNU

Teploty vztaheny k fyzickému zemskému povrchu

PRŮMĚRNÉ TEPLoty VZDUCHU V ČERVENCI

Teploty vztaheny k fyzickému zemskému povrchu

In Salah ....

Alžír – Tahat: kroupy

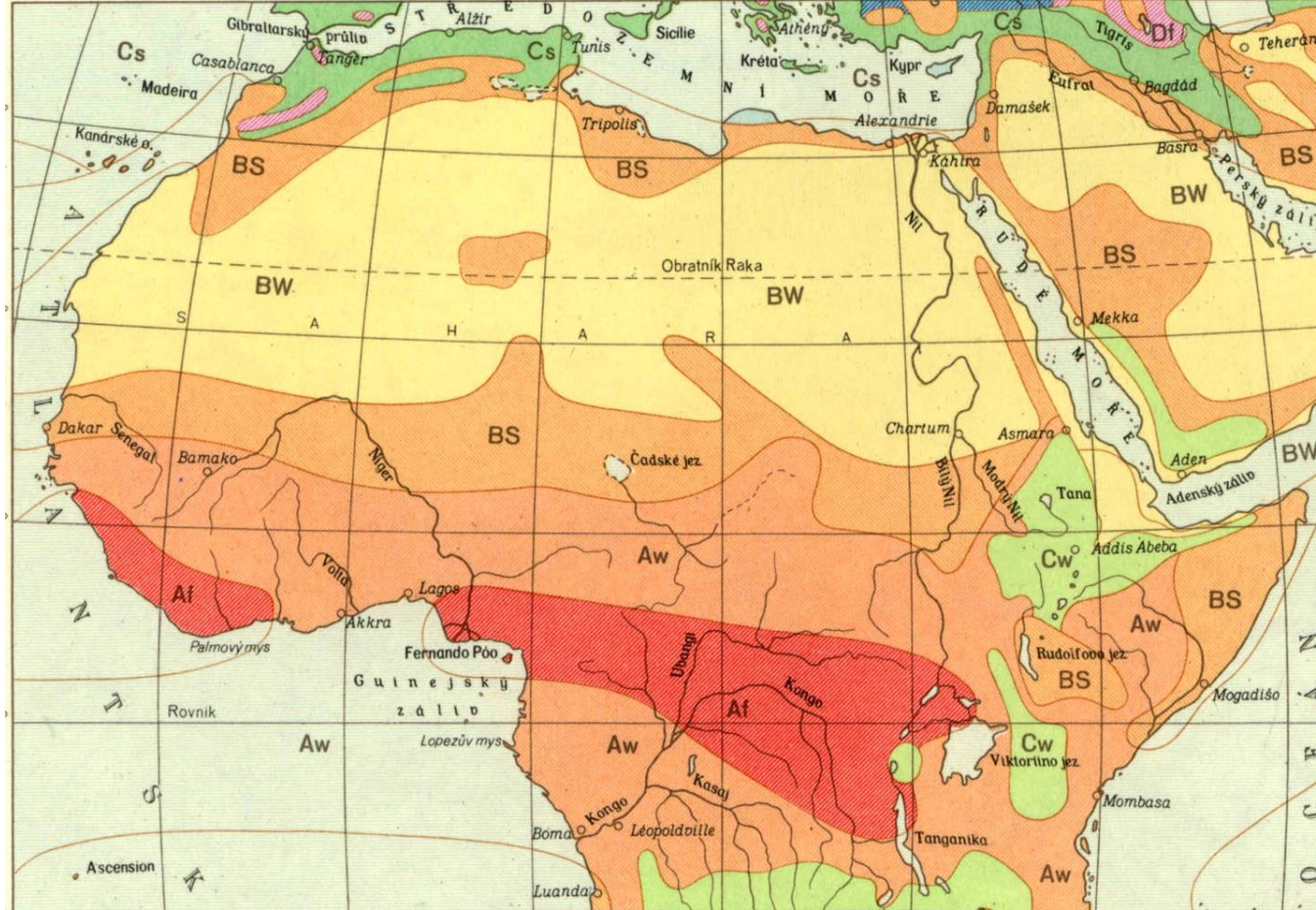
Srážky

- Guinejský záliv > 3000 mm
- Úpatí Kamerunské h. – 10 469 mm
- Konžská pánev
- Ø pokles od rovníku
- Kalahari 150 – 300 mm
- Namib < 25 mm, $\varphi_{\text{léto}} = 80-90\%$
- Sahara 5 – 150 mm,
 $\varphi_{\text{léto}} = 25\%$, $\varphi_{\text{min}} = 5\%$ $\varphi_{\text{zima}} = 50\%$
- Subtropické okraje – úhrny - jih **X** sever
- Režim – Guinejský záliv **X** stříd. vlh. tropy **X**
stále vlhké subtropy **X** střídavě vlhké subtropy

KLIMATICKÉ OBLASTI (podle Köppena)

Af Tropické pralesní podnebí. Trvale vlhko. Stejněměrná vysoká teplota, roční průměr 24 - 30 °C. Vegetační doba pralesa nepřerušena po celý rok

Aw Podnebí savanové (pasátové). Vysoká teplota. Velké množství srážek s ostře vyhraněnou zimní dobou sucha.

BS Podnebí stepní. Řídké deště. Velké výkyvy teploty v průběhu roku.

Cw Podnebí pouštní. Ve vnitrozemských pouštích velmi sucha a horko. Velké denní výkyvy teploty. Písečné bouře.

Mírně
teplé
podnebí

Cw Mírně teplé podnebí se suchou zimou. V létě asi desetkrát více srážek než v zimě.

Cs Mírně teplé podnebí se suchým létem. V zimě asi čtyřikrát více srážek než v létě.

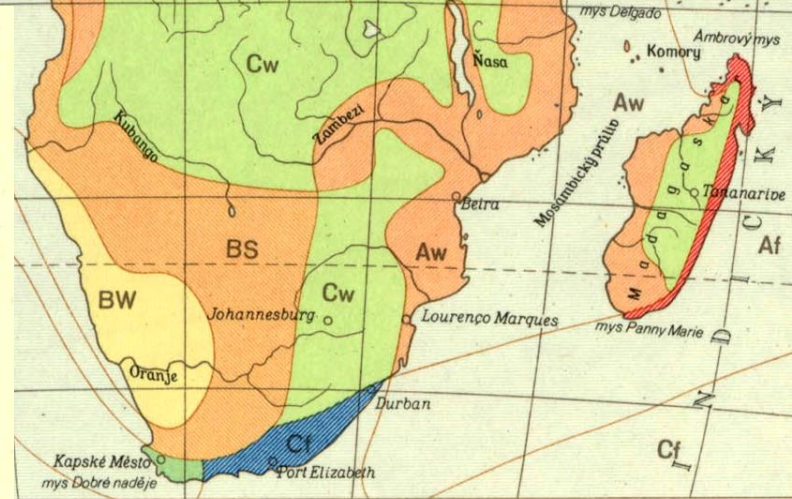

Ci Mírně teplé vlhké podnebí. Stejněměrné rozdělení srážek v průběhu roku.

Boreální
podnebí

Df Podnebí se studenou a vlhkou zimou. Stejněměrné rozdělení srážek v průběhu roku.

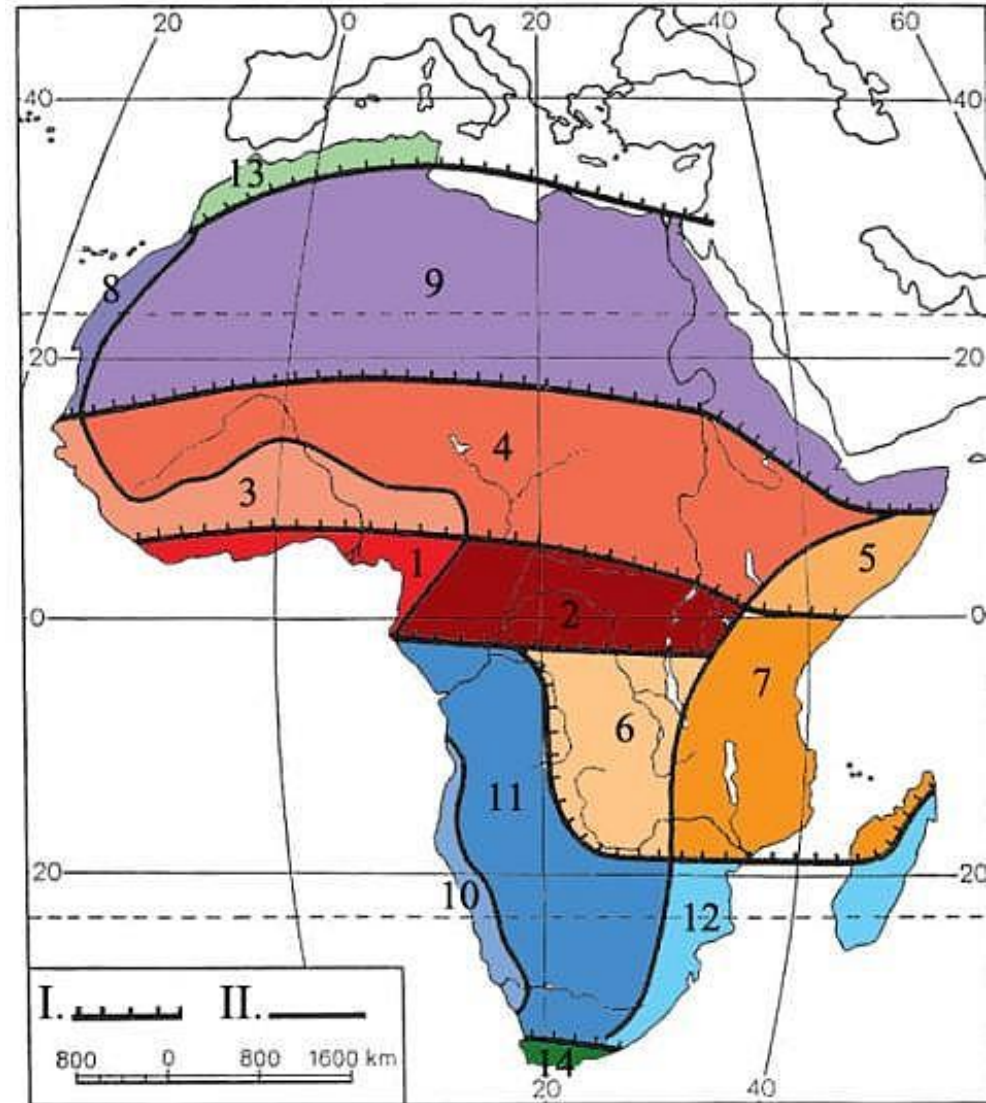

Klimatická pásma a oblasti

- 1+2 Pásmo rovníkového (ekvatoriálního) podnebí
- 3+4+5 Pásmo rovníkových monzunů s. polokoule
- 6+7 Pásmo rovníkových monzunů j. polokoule
- 8+9 Tropické (pasátové) pásmo s. polokoule
- 10+11+12 Tropické (pasátové) pásmo j. polok.
- 13 Subtropické pásmo s. polokoule
- 14 Subtropické pásmo j. polokoule

(dle materiálu Z. Máčky)

Hydrografie

- Neogén – vlhčí, přesto beozodtok. – jezera
- Tektonický zdvih – nevyrovnané spád. křivky
- Pleistocén – jezera, říční pirátství pánví (Kongo, Zambezi, Oranje).
- Úmoří (vč. periodických toků):
- Atlantský oc. (bez Středomoř. moře) - 36%
- Indický oc. - 18%
- Středomoř. moře - 15%
- Bezodtoké obl. - 31%

Povodí hlavních řek, jezer a pánví v Africe

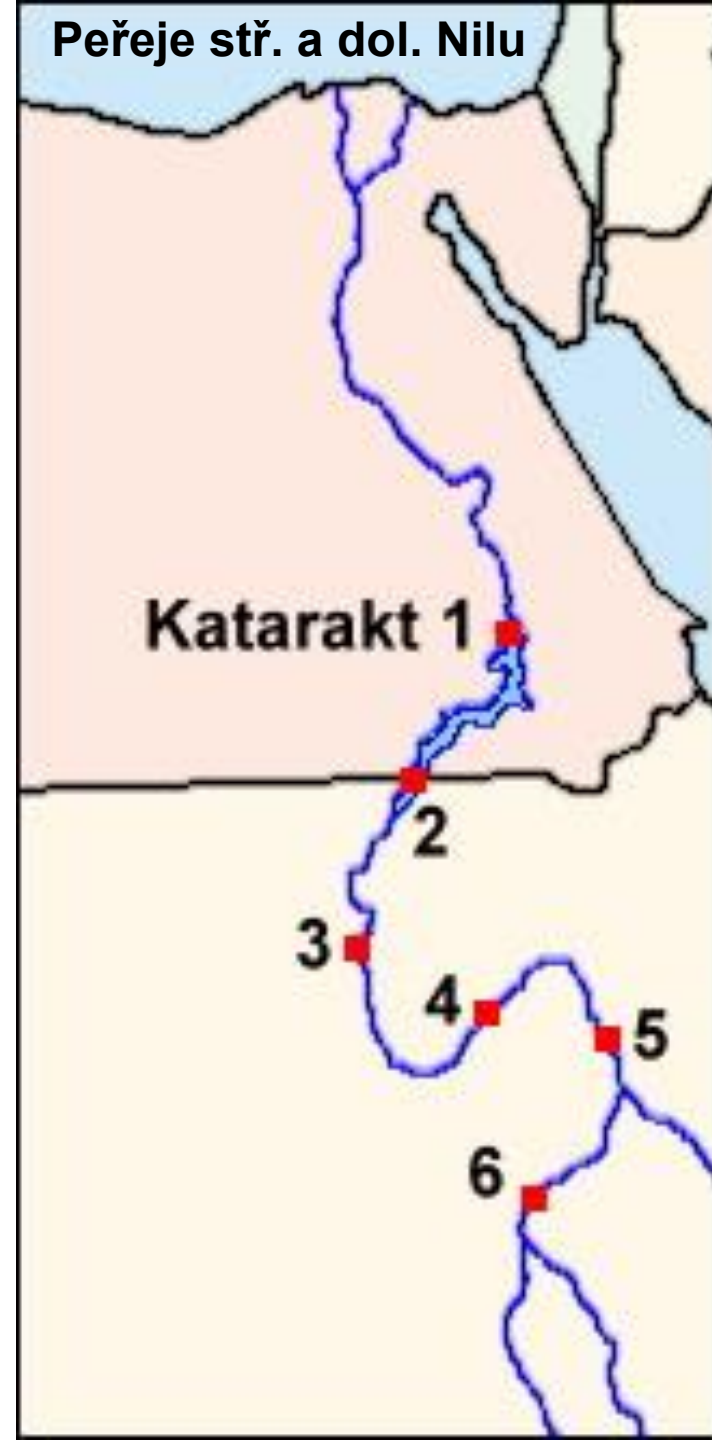
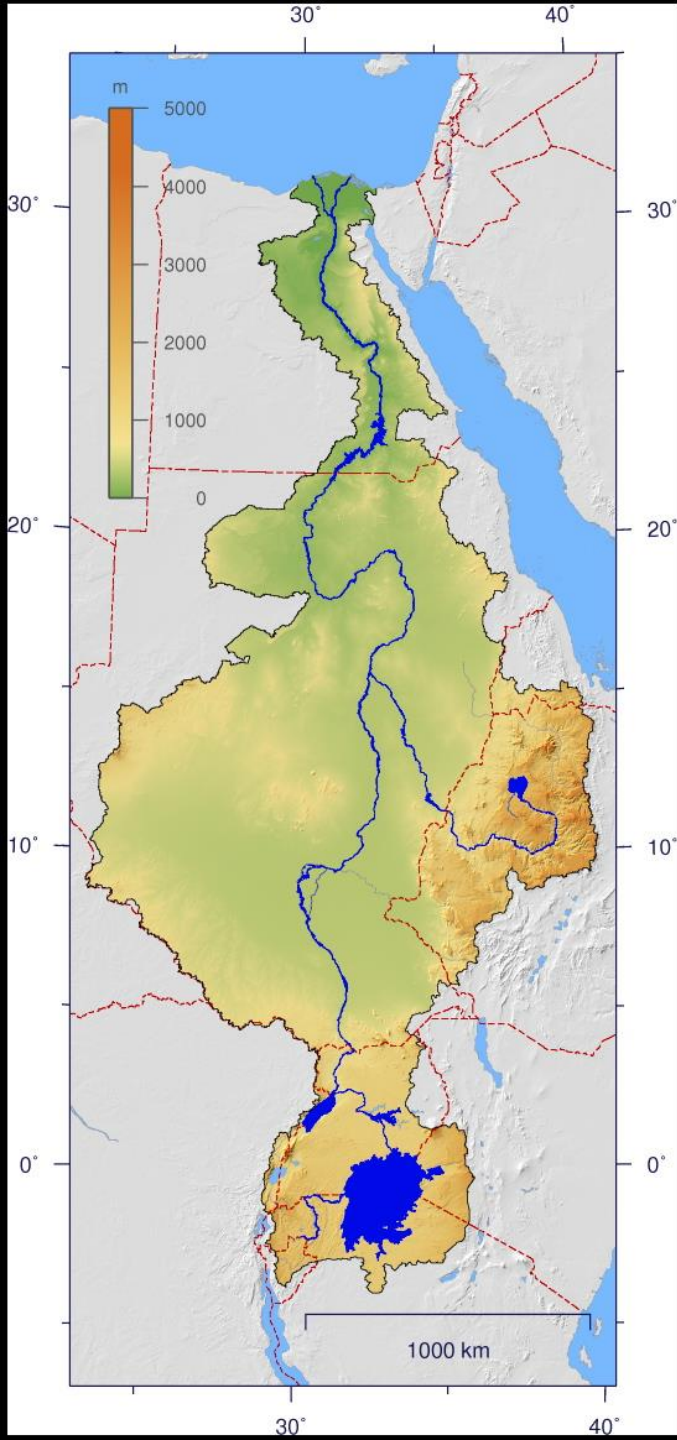

Povodí Nilu

- Délka 6671 km
- Povodí 2 881 000 km² (fr.: 3 254 555) km² - proč...
- Kagera (Burundi)
- Viktorino jez.
- Viktorin Nil
- Kyoga
- Albertovo jez.
- Súdán: Bahr al-Djabal
- Pod B. al-Chazal Bahr al Abjad (Bílý Nil)
- Chartúm – Bahr al-Azrak
- Atbara – Atbara
- Mediterán – 260 x 170 km, 24 000 km²

Hydrologický režim Nilu

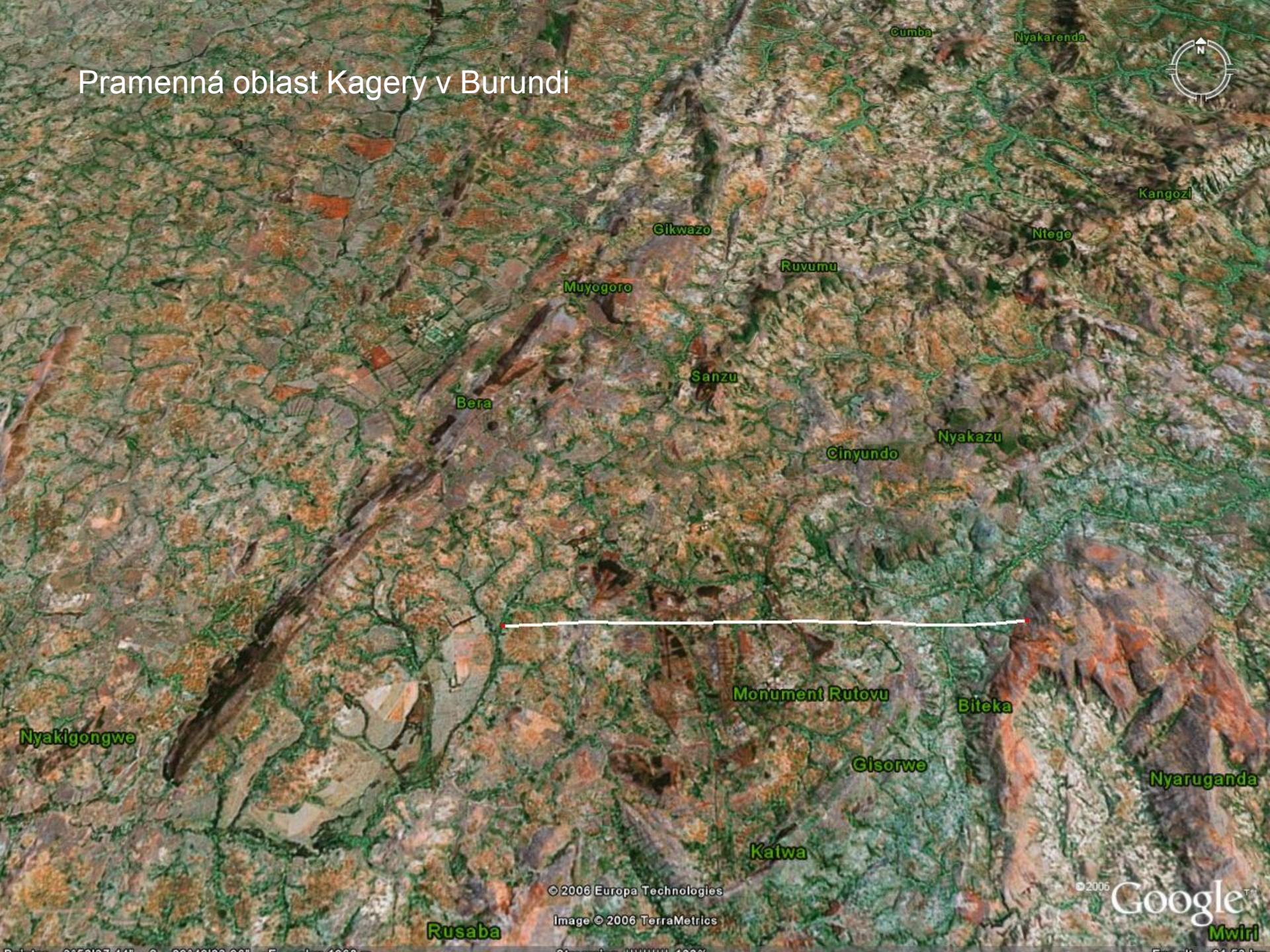
- Starý Egypt – zázrak: zač. stoupat v 6, vrchol zač. 10, pak pozvol. pokl.
- Rozdíl hladin **6 – 7 m**
- Léto (obd. dešťů):

Bílý Nil	10 %	
Modrý Nil	68 %	(5663 m ³ /s)
Atbara	22 %	
- Zima (obd. sucha):

Bílý Nil	83 %	
Modrý Nil	17%	(113 m ³ /s)
Atbara	- vysychá (-ala). Proč?	
- Max. Q - pod Atbarou (bylo **3600 m³/s**).
- Asuán – před výst. přehr.: min. **552 m³/s** (poč. května) – max. **8212 m³/s** (poč. září). Ø Q byl: **2830 m³/s**.
- Káhira – bylo **1600 m³/s** =► výpar.
Do Středozem. moře ale dnes větš. roku nedotéká.

Pramenná oblast Kagery v Burundi

Cumba

Nyakaranda

Kangozi

Gikwazo

Ntege

Ruvumu

Muyogoro

Sanzu

Bera

Cinyundo

Nyakazu

Nyakigongwe

Monument Rutovu

Biteka

Gisorwe

Nyaruganda

Katwa

Rusaba

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006

Google™

Mwiri

Mokřady Kagery

Lac Kisanju

Lac Rugasha

Lac Rwakanjunju

Lac Muhari

Lac Hago

Lac Nkelenke

Lac Kwumba

Lac Kazinga

©2006 Europa Technologies

Image ©2006 TerraMetrics

©2006

Google™

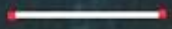

Bugorora

Ústí do .....

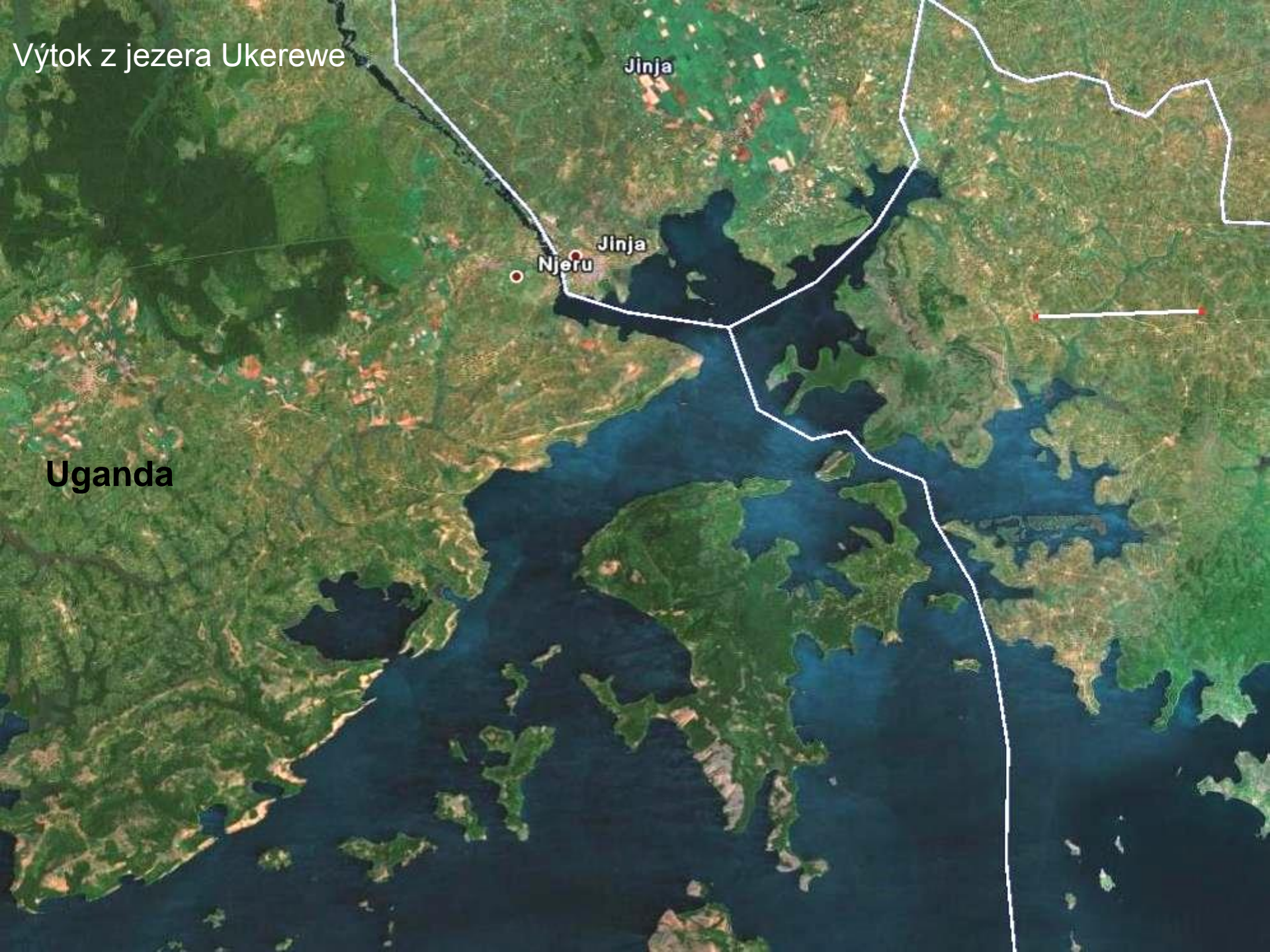
Výtok z jezera Ukerewe

Jinja

Jinja

Njeru

Uganda

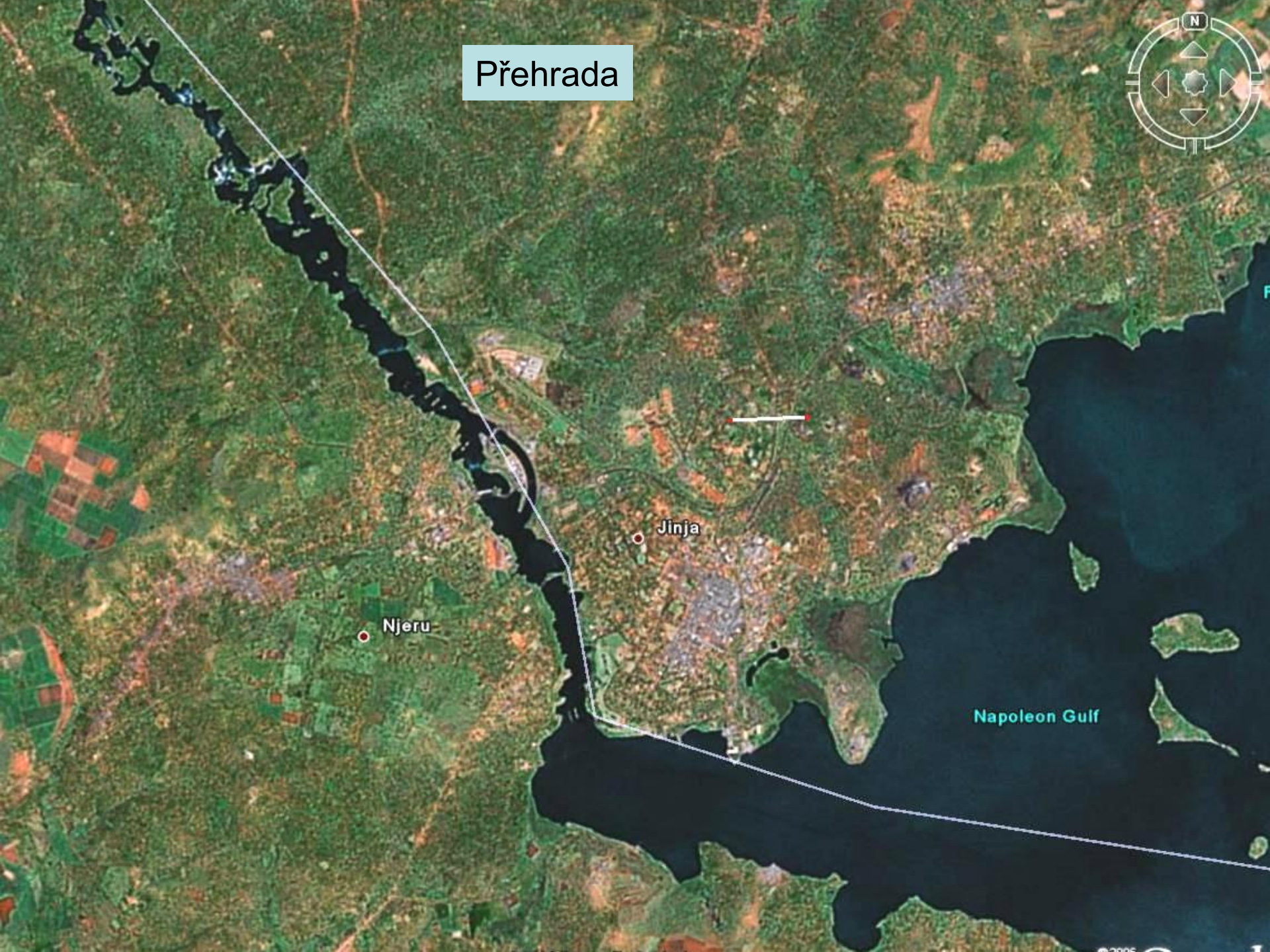
Přehrada

Njeru

Jinja

Napoleon Gulf

Jez. Kyoga

Nakasongola

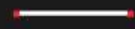
Uganda

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Viktorin Nil – peřeje a vodopády

Bílý Nil – Murchinson Falls

Ústí do a výtok z..... jezera

Rift u .....jezera

Butiaba Harbour

Bulembo

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

Google™

Začátek průlomu do Súdánu

Súdán

Uganda

Nyeri

Ilo

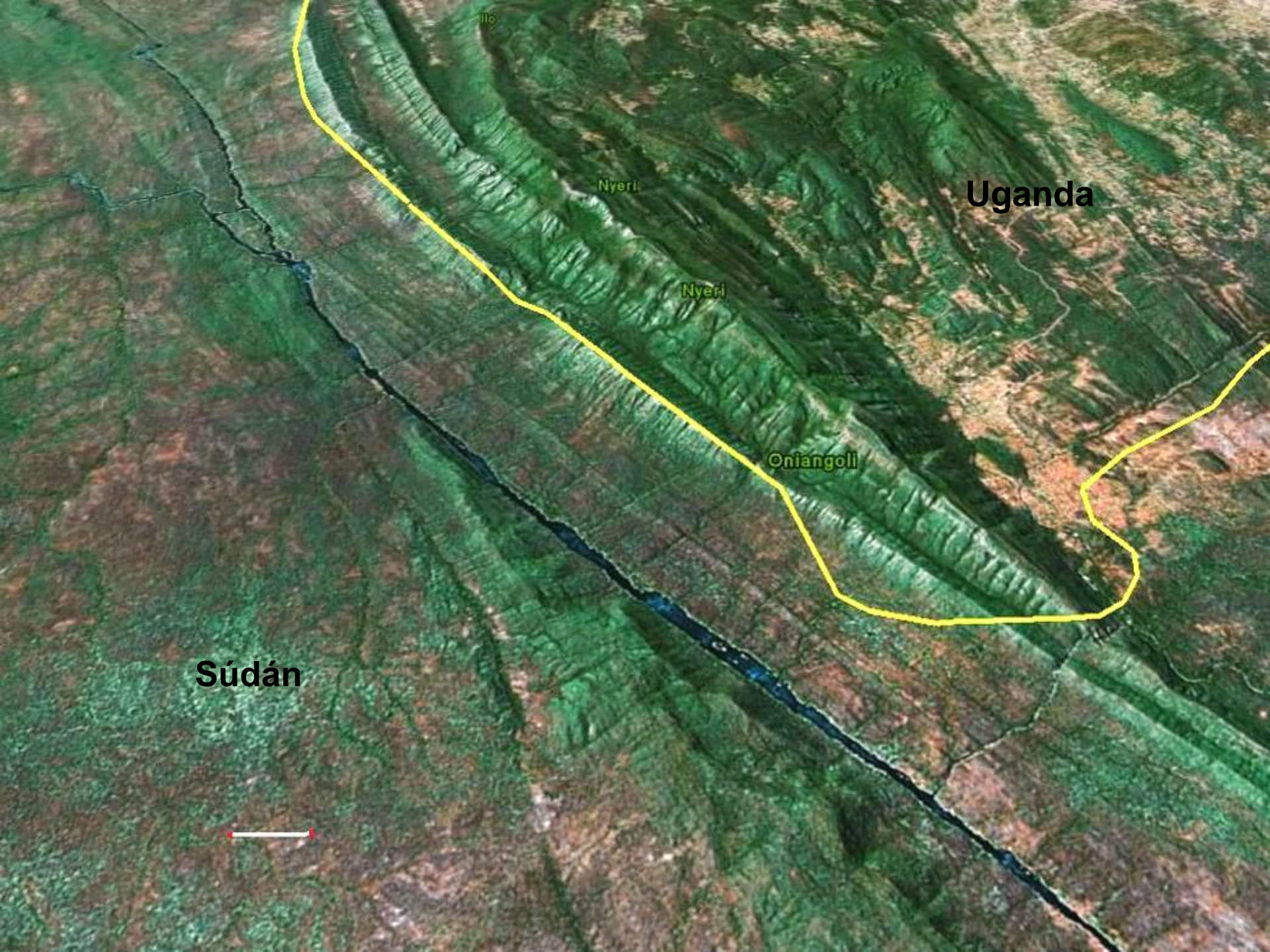
Otzi

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google

Uganda

Nyeri

Nyeri

Oniangoli

Súdán

Bahr al-Djabal při
výtoku z hor

Juba

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 DigitalGlobe
Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Sudd

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Image © 2006 DigitalGlobe
© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 TerraMetrics

©2006 Google™

Pointer 9°35'38.67" N 31°39'01.66" E elev 394 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 3.47 km

Kolísání hladiny – i u Bílého Nilu v Chártúmu

Image © 2006 DigitalGlobe
© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Pointer 15°29'25.61" N 32°26'58.92" E elev 375 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 5.77 km

- Zde má být obrázek jezera ..... v Etiopské vysočině, z něhož vytéká Bahr al-Azrak.
- Najděte si jej prosím na Google Earth a na Internetu zjistěte údaje

Průtok Modrého Nilu Etiopskou vysočinou

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006 Google™

Pointer 11°06'37.02" N 38°19'10.31" E elev 1764 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 10.37 km

Monte Embelati

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006 Google™

Pointer 10°33'55.29" N 38°28'07.72" E elev 1137 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 10.37 km

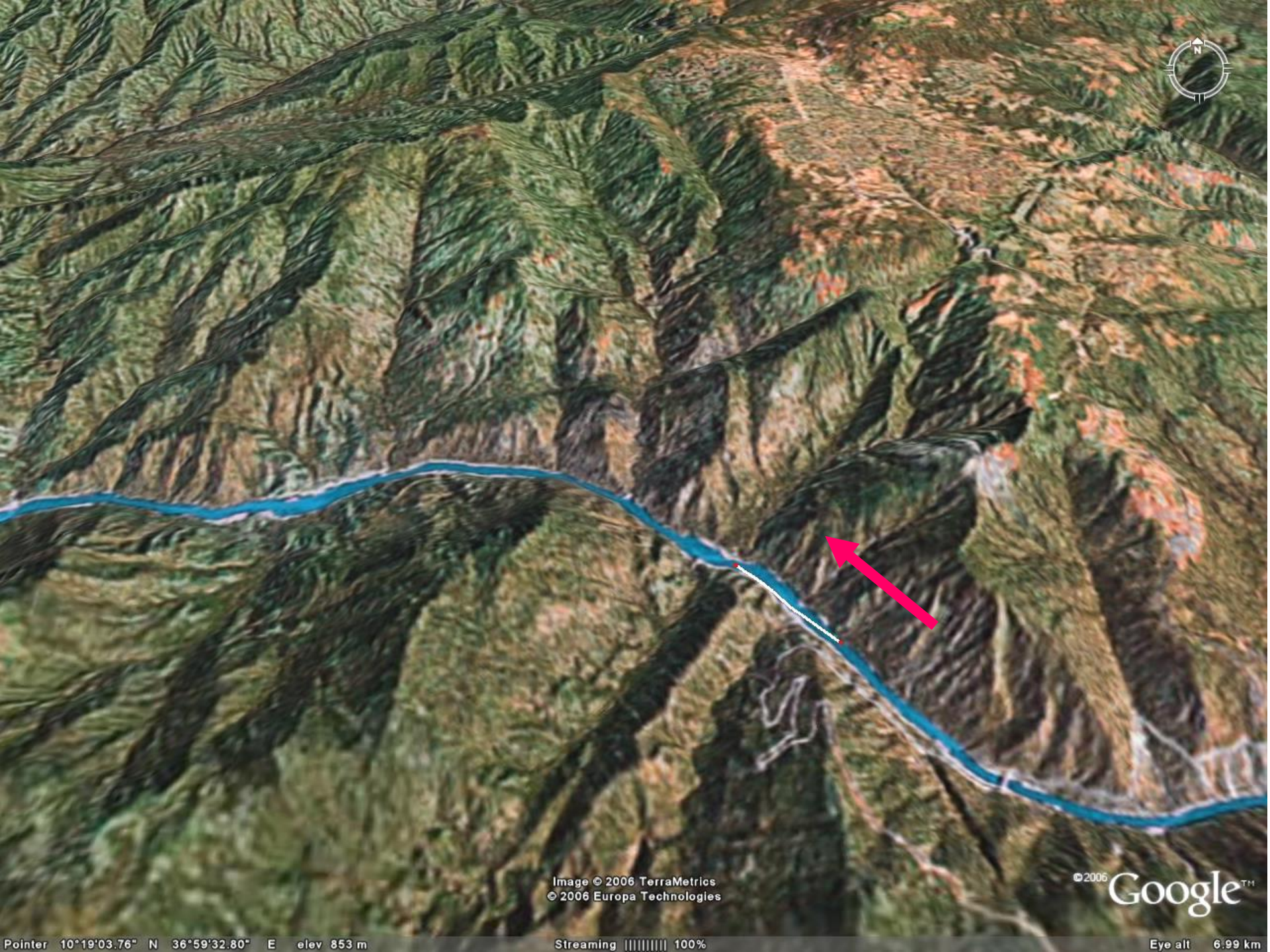

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006 Google™

Pointer 10°19'03.76" N 36°59'32.80" E elev 853 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 6.99 km

Modrý Nil západ-rozkyv hladiny

Modrý Nil v místě výstavby přehrady, záp.Etiopie

Přehrada na
Bahr al-Azrak
V jakém státě ??

Ar Rosairis

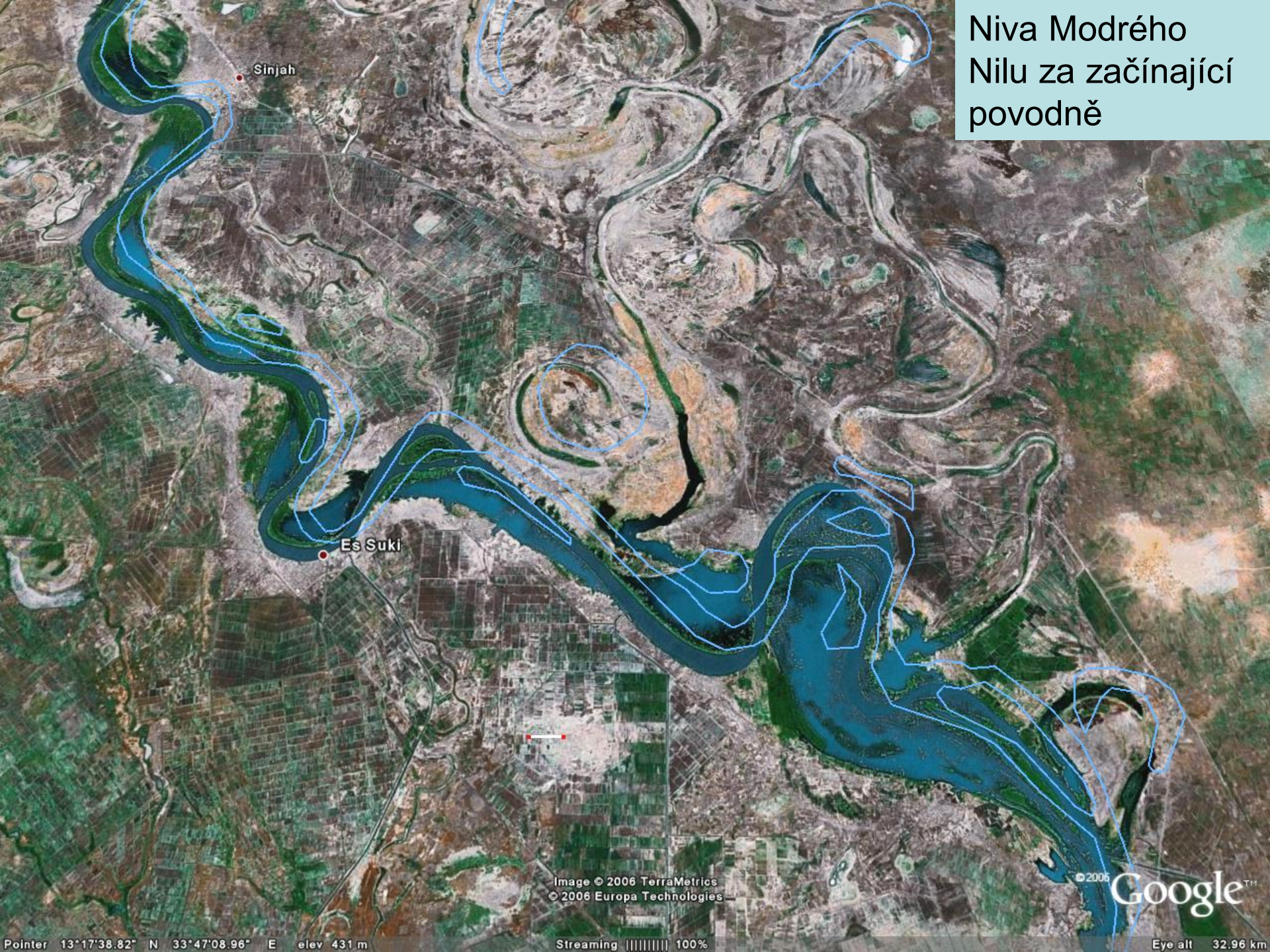
Ar Rusayris

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006 Google™

Niva Modrého Nilu za začínající povodně

Sinjah

Es Suki

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006 Google™

Pointer 13°17'38.82" N 33°47'08.96" E elev 431 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 32.96 km

Soutok v
(sever je dole)

Al Khurtum Basr

Al Khurtum Bahri

Umm Durman

Image © 2006 DigitalGlobe
© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Soutok poslední

Atbara

3600 m³/s

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Pointer 17°40'59.41" N 33°58'31.43" E elev 347 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 13.13 km

Severní Súdán – ?
Bílá úsečka dole je 1 km

Rabak

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006 Google™

Katarakt na Nilu

4. Katarakt – .....

Hamdab

Tingar

Hráz „Násirova moře“ – je vysoká .....

Europa Technologies
© 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google

111 m, 2100 MW

Kawlat al Baqar

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 TerraMetrics
Image © 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google™

©2006 Google™

Image © 2006 DigitalGlobe

Pointer 23°39'03.02" N 32°58'36.06" E elev 178 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 3.71 km

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google™

Pointer 23°54'22.76" N 32°49'23.45" E elev 180 m

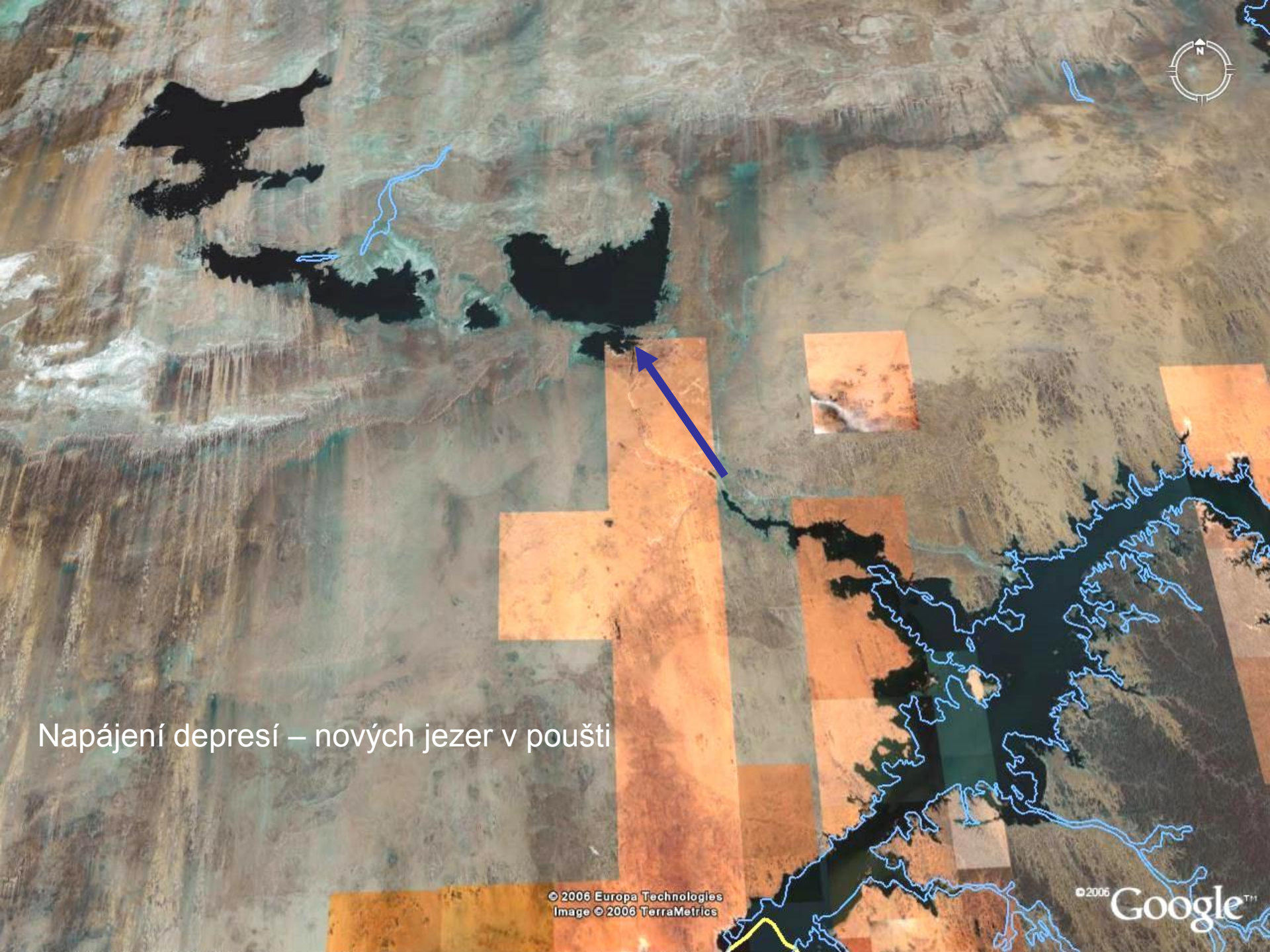
Streaming ||||| 100%

Eye alt 704 m

Napájení depresí – nových jezer v poušti

Nil pod Asuánem – je zde už souvisle splavný??

Nově zavlažované plochy...

Girga

Billbeis

Východní okraj Káhiry

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 TerraMetrics
Image © 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google

Počátek větvení Nilu pod Káhirou

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 DigitalGlobe

Streaming 100%

© 2006 Google™

Pointer 30°11'36.63" N 31°06'31.36" E elev 16 m

Eye alt 12.55 km

Nilská delta

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 TerraMetrics
Image © 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google™

Pointer 31°16'49.20" N 31°40'21.48" E elev 4 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 5.03 km

Co se to zde v korytě děje .....

Gunet Dahr Mansur

Gunet Bab el-Tub

Khalij ar Ritabi

Nové části delty

© 2006 Europa Technologies

© 2006 Google™

Image © 2006 DigitalGlobe

Streaming 100%

Pointer 31°23'31.27" N 30°50'57.16" E elev 1 m

Eye alt 9.35 km

Al Malaqah

rameno Masabb Dumyat

Rameno Masabb Rashid

Al Iskandariyah (Alexandrie)

Bur Sa'id

El-Giza (Giza)

As Suways (Suez)

Růst Nilské delty? (původně o 4 m ročně).

© 2008 Europa Technologies
Image © 2008 DigitalGlobe
© 2008 Cnes/Spot Image
Image NASA

© 2007
Google

lat: 30°16'40.21"S lon: 31°01'51.21"E

Datový zdroj: UTM 32Q UTM 32Q

Výška pohledu: 201.00

Řeka Kongo

Řeka Kongo

- Délka 4700 km – po Nilu ..... P = 3 882 000 km² - nejv. v Afr.
- Pramení kde ..... **Kalungu**, po té Chambezi
- Z mokřadů **Bangweulu** - pod názvem Luapula.
- Pod jezerem Mweru u města Pweto - Luvua.
- řeka **Lualaba**
- **Lukuga** – z jez. Tanganyika
- Vodopády Port-d-Anfer
- Stanleyho vodopády
- Stř. tok – řečiště 4-5 km – ramena, ostrovy
- Pod Kinshasou – 350 km, 32 peřejí – Livingstonovy vodopády
- Estuárovité ústí, š = 17 km, hl. 400 m, bez delty
- Podmořský kaňon 200 km, 2000 m.
- Nažloutlé vody – 75 km

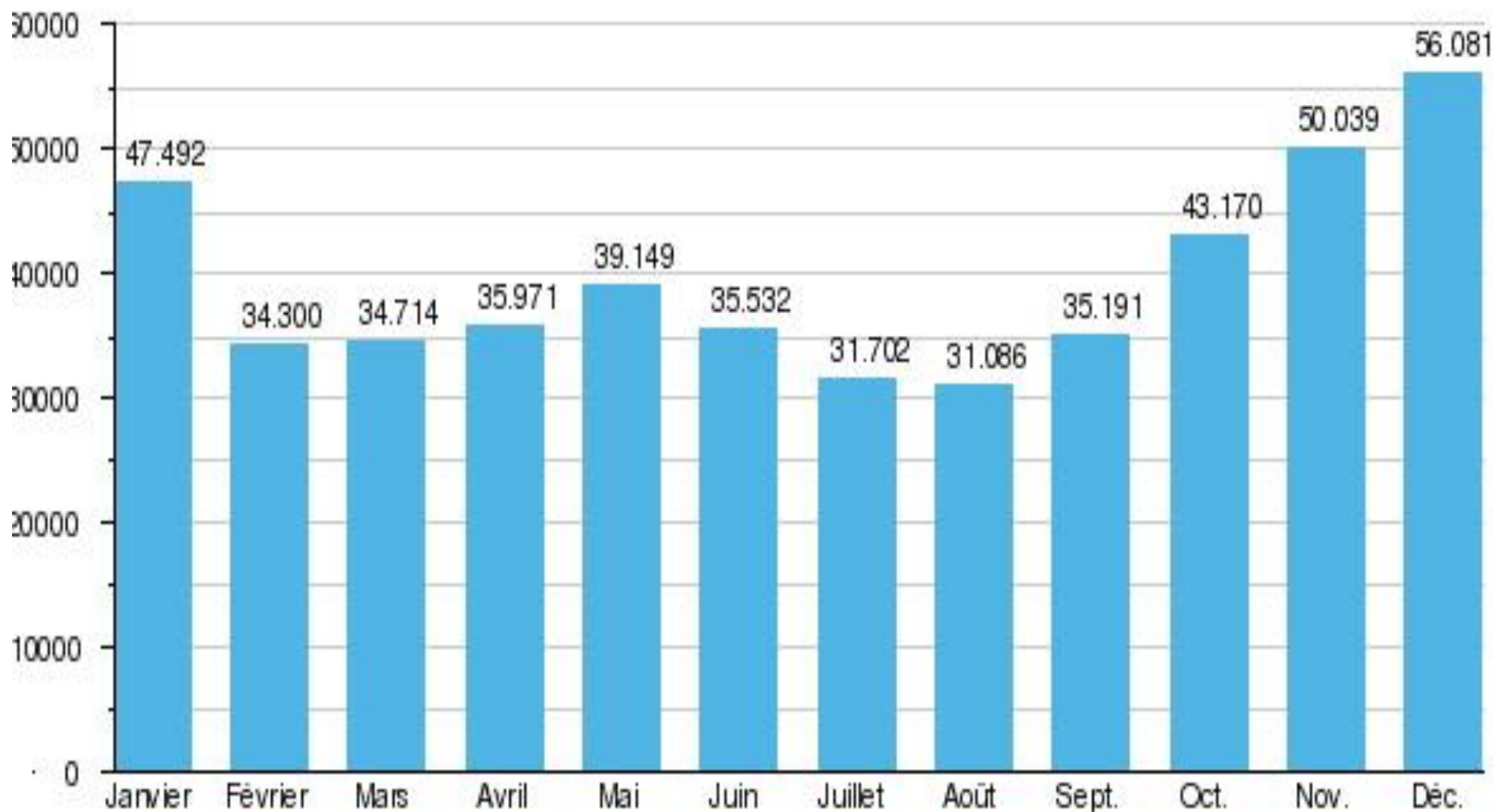

Řeka Kongo - průtoky a jejich režim

- Povodí větš. v rovník. klimatu – stále srážky, více leží na jih od rovníku – srážky v létě (tj. hl. v lednu, únoru).
- Při ústí $\emptyset$ roční průtok: **41 800 m³/s**
- Minim. $\emptyset$ měsíční průtok – **srpen: 31 086 m³/s**
– na severu povodí prší (tato část ale malá), v centrální části červen až srpen téměř neprší a na jihu ještě neprší (neprší tam květen až září).
- Max. $\emptyset$ měsíční průtok – **prosinec: 56 081 m³/s**
– neprší na severu (tato část ale malá), dotékají srážky z rozsáhlého povodí na jihu, kde od října (listopadu) období dešťů a ve stř. části povodí prší s maximem v listopadu.
- Podružné maximum – květen: 39 149 m³/s
– dotékají srážky ze začátku obd. dešťů (od poč. dubna) ze severní části povodí, v centru pánve ještě prší a ještě dotékají vody z konce období dešťů na jihu.
- Kinshasa - abs. minimum: 22 531 m³/s
- - abs. maximum: **80 832 m³/s**
- =► řeka s jedním z nejvyšších Q na světě

Měsíční průtoky na řece Kongo

Kalungu – Chambezi – .....

Pramenná oblast – v Zambii

Jezero a mokřady Bangweulu

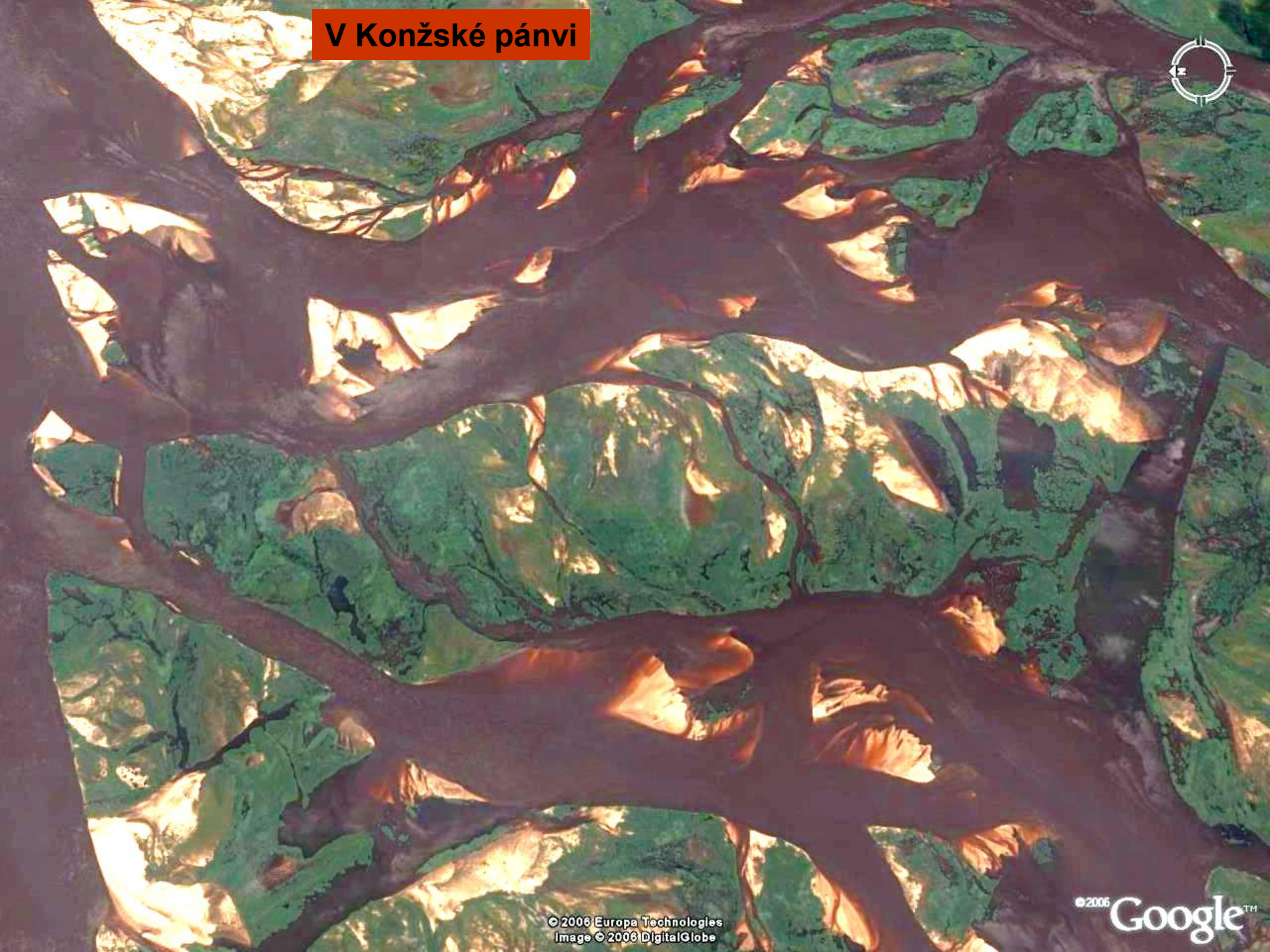
© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

V Konžské pánvi

★ Kinshasa

Brazzaville ★

**Konec volného dovážení
u Kinshasy**

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google™

Baie Ngaliema

Pod Kinshasou

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google™

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006

Google

Dolnoguinejská vysočina okolo řeky

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google™

Jen malá vnitřní delta

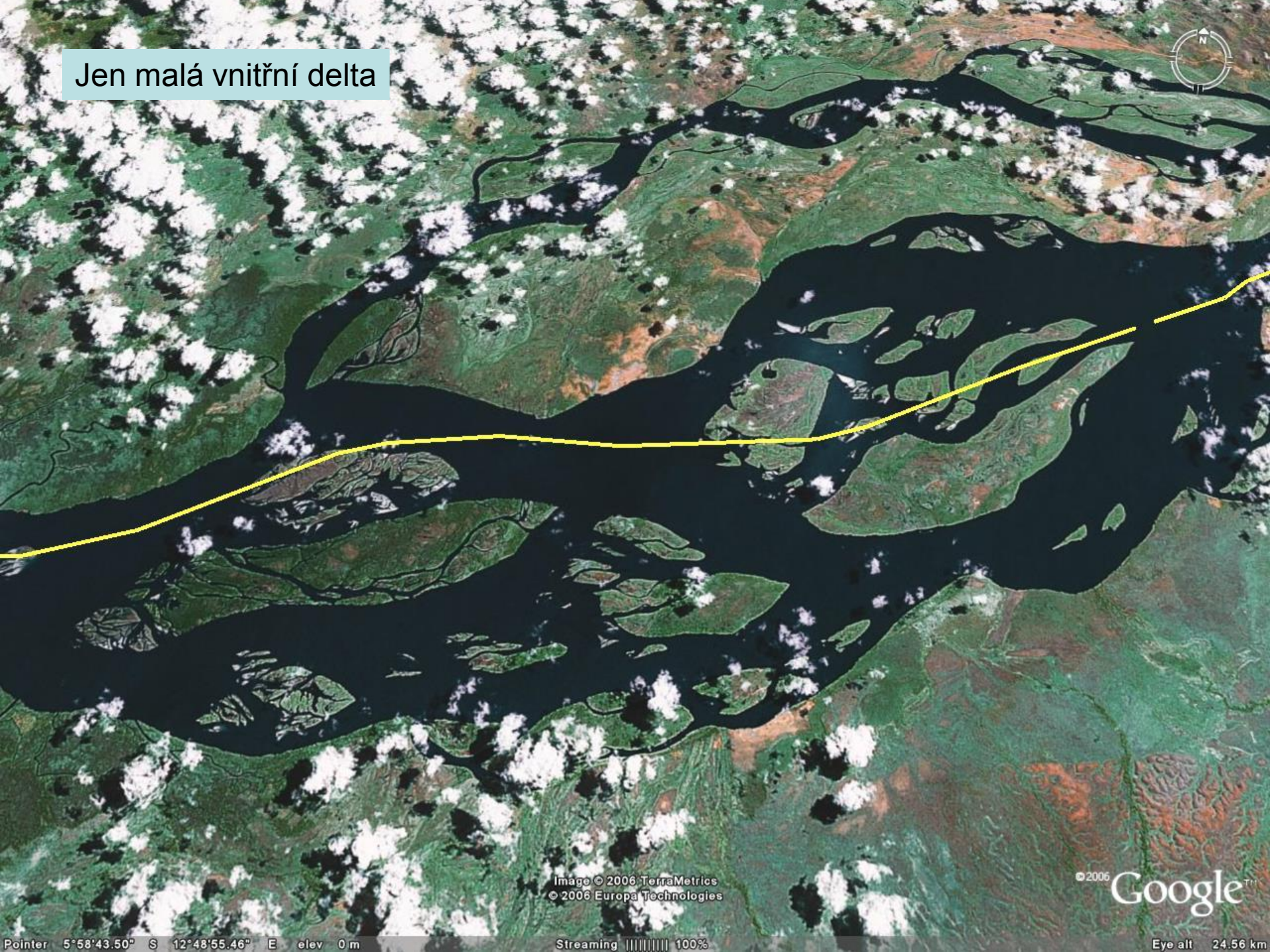

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006 Google™

Pointer 5°58'43.50" S 12°48'55.46" E elev 0 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 24.56 km

Mangrovové porosty u ústí

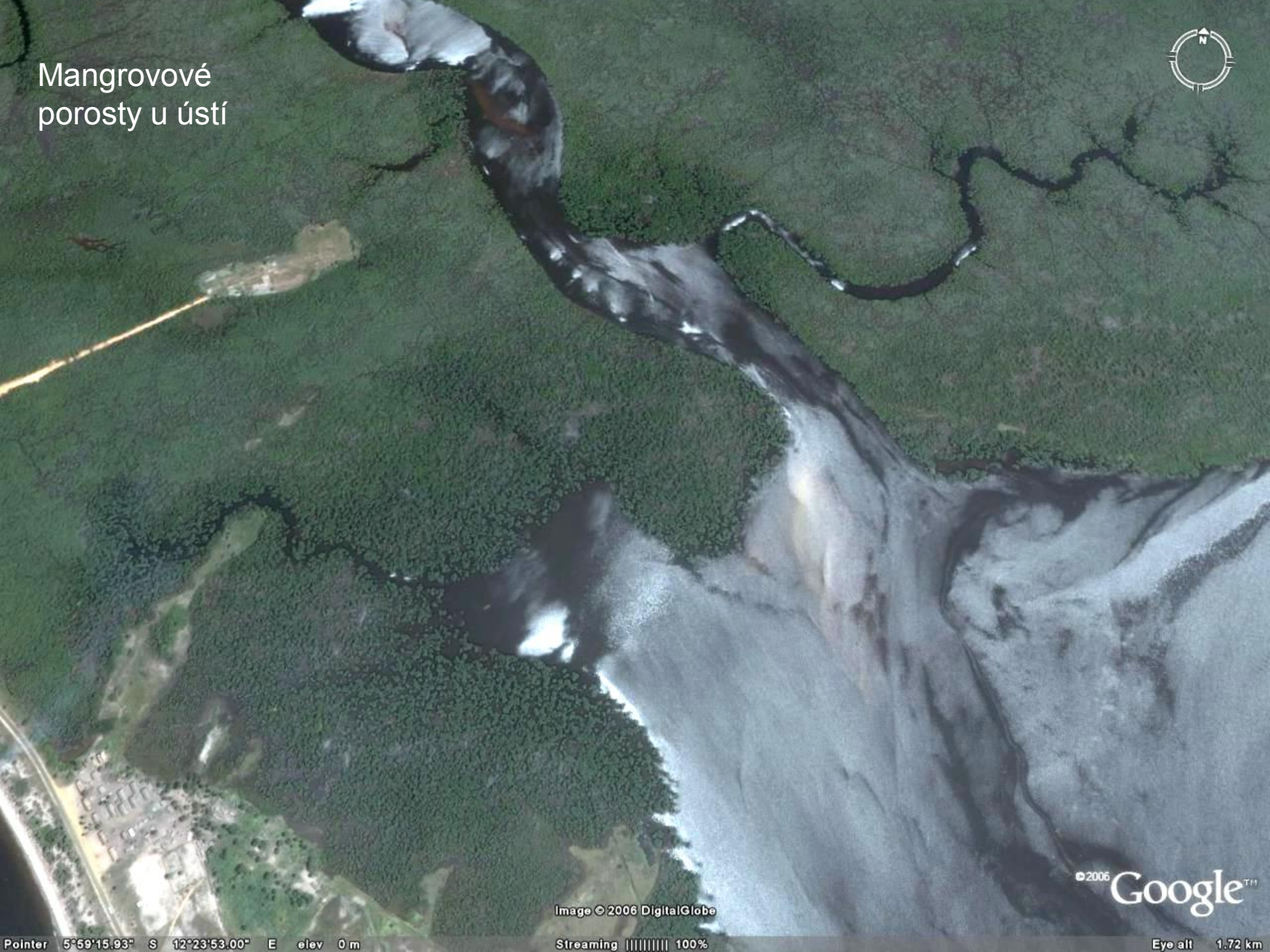

Image © 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google™

Pointer 5°59'15.93" S 12°23'53.00" E elev 0 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 1.72 km

Zambezi

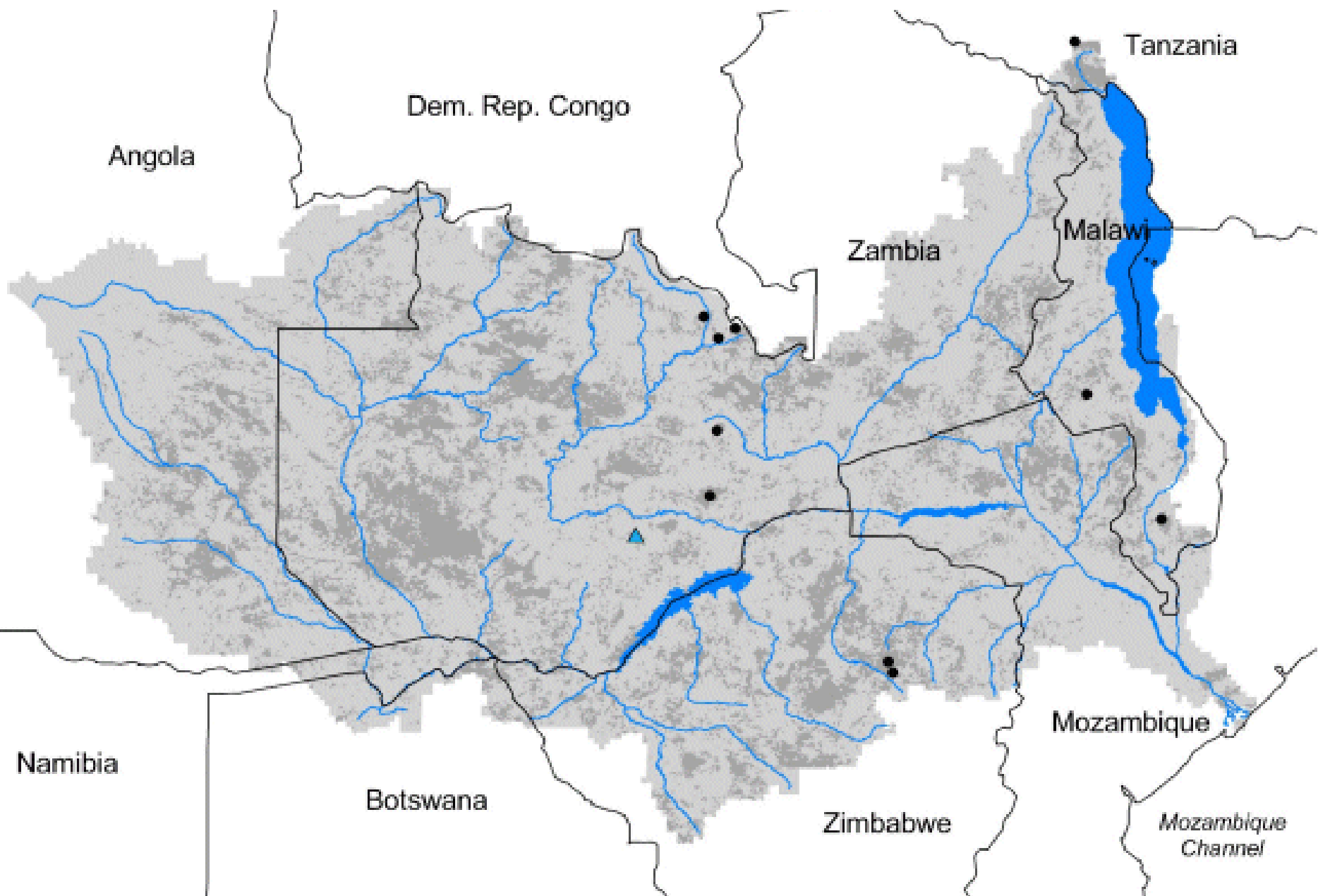

A ještě jednou ...

Zambezi

- $D = 2750 \text{ km}$, $P = 1\,390\,000 \text{ km}^2$
- Pramení: Lunga, cca 1500 m n.m.
- Nejdříve 1200 km po plošinách. Ještě před 2 mil. lety – do Limpopa. Pak zdvih – jezero, načepováno od V přítokem dnešní Shire (300 m vysoké vodopády u L. Kariba).
- Pod Vikt. vod. se řečiště se zuž. na 40 - 60 m – rafty 240 km. Pak L. Kariba (1959, $d = 226 \text{ km}$).
- Cahora Bassa (1974, zatop. kaňon s peřejemi). Pod př. řeka již splavná, ale při malé vodě špatně.
- Delta Zambezi - rozsáhlá ($12\,000 \text{ km}^2$), čtyři velká ramena (Chinde – splavné, Muselo, Kvama a Inamisengu) a řada menších.

Průtoky a jejich režim

- Horní tok - vysoké vodní stavy 11 – 4.
- Viktoriny vdp.: $\emptyset Q = 1\ 044\ \text{m}^3/\text{s}$.
- Max. 3 + 4: **9 100** m^3/s .
- Min. 10 + 11: cca **600** m^3/s .
- Cahora Bassa – pův. $\emptyset Q = 2\ 442\ \text{m}^3/\text{s}$.
- Zač. delty - pův. $\emptyset Q = 3\ 500\ \text{m}^3/\text{s}$.
- Dolní tok – Min. v 9 (konec období sucha)., býv. $500\ \text{m}^3/\text{s}$, dnes $1000\ \text{m}^3/\text{s}$. Podruž. Max. v 11 (zač. obd. dešťů na vých. pobř., ale pak dobíhá nízký stav z hor. toku Zambezi).
- Max.: duben – dotéká voda zadržaná v mokř. přítoků na východě. Býv. cca **6000** m^3/s , dnes **3900** m^3/s . $\Rightarrow$ dopad na ekosyst. delty !

Pramen – v Zambii, v
pohoří Lunga

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

**Přes 10 km široká niva
Zambezi ve státě .....**

Ngena

A ještě širší .....

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 DigitalGlobe
Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Konec splavnosti, začátek peřejí – zásah zpětné eroze

©2006 Google™

Image © 2006 TerraMetrics

Pointer 16°39'24.27" S 23°35'07.21" E elev 986 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 12.52 km

Ngonye Falls 10 – 15 m, přes čedič. tabuli

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 DigitalGlobe
Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Pointer 15°38'29.72" S 29°59'05.98" E elev 349 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 2.31 km

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google™

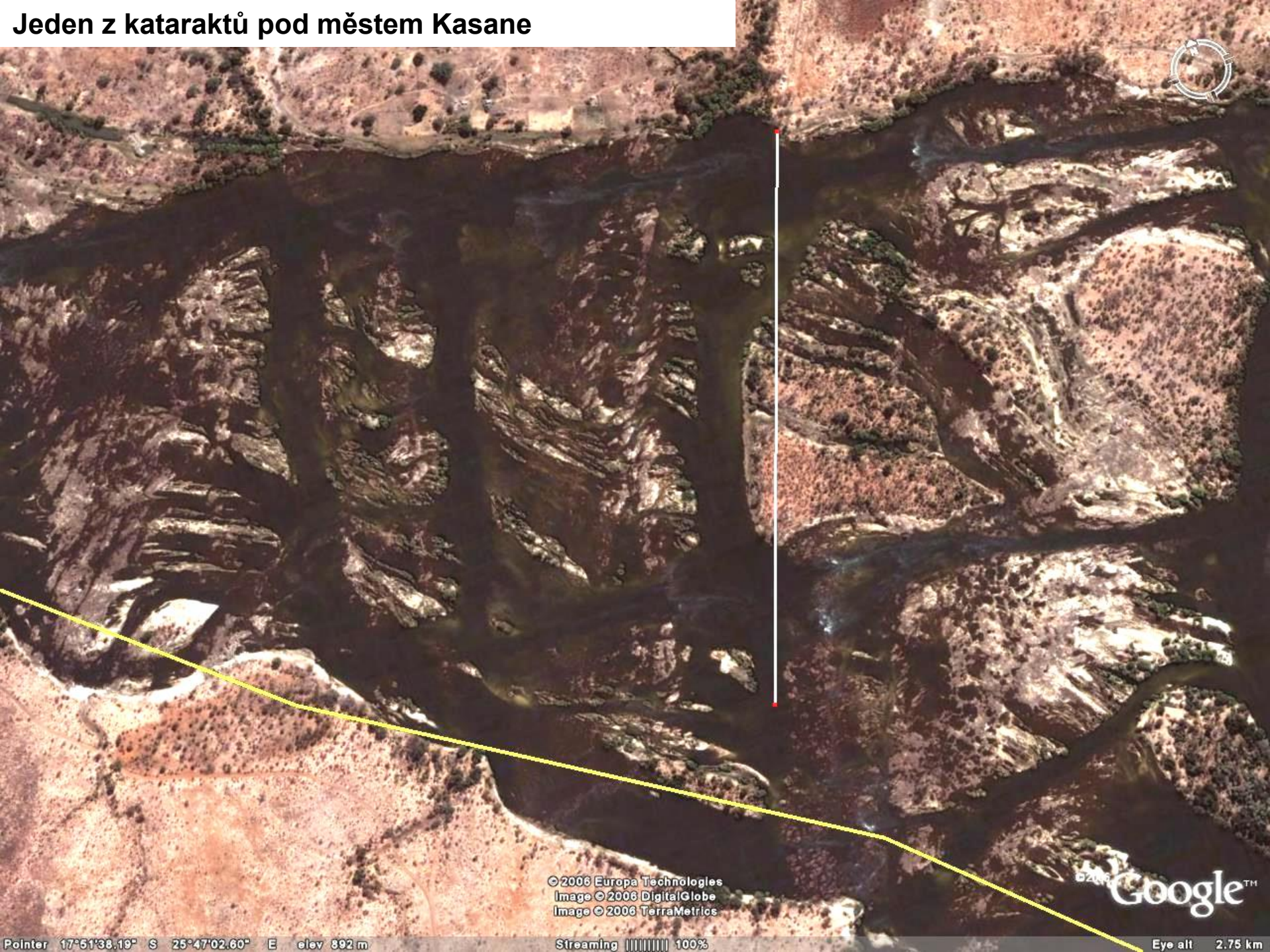

U hranic 4 států. Kterých .....

Jeden z kataraktů pod městem Kasane

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 DigitalGlobe
Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

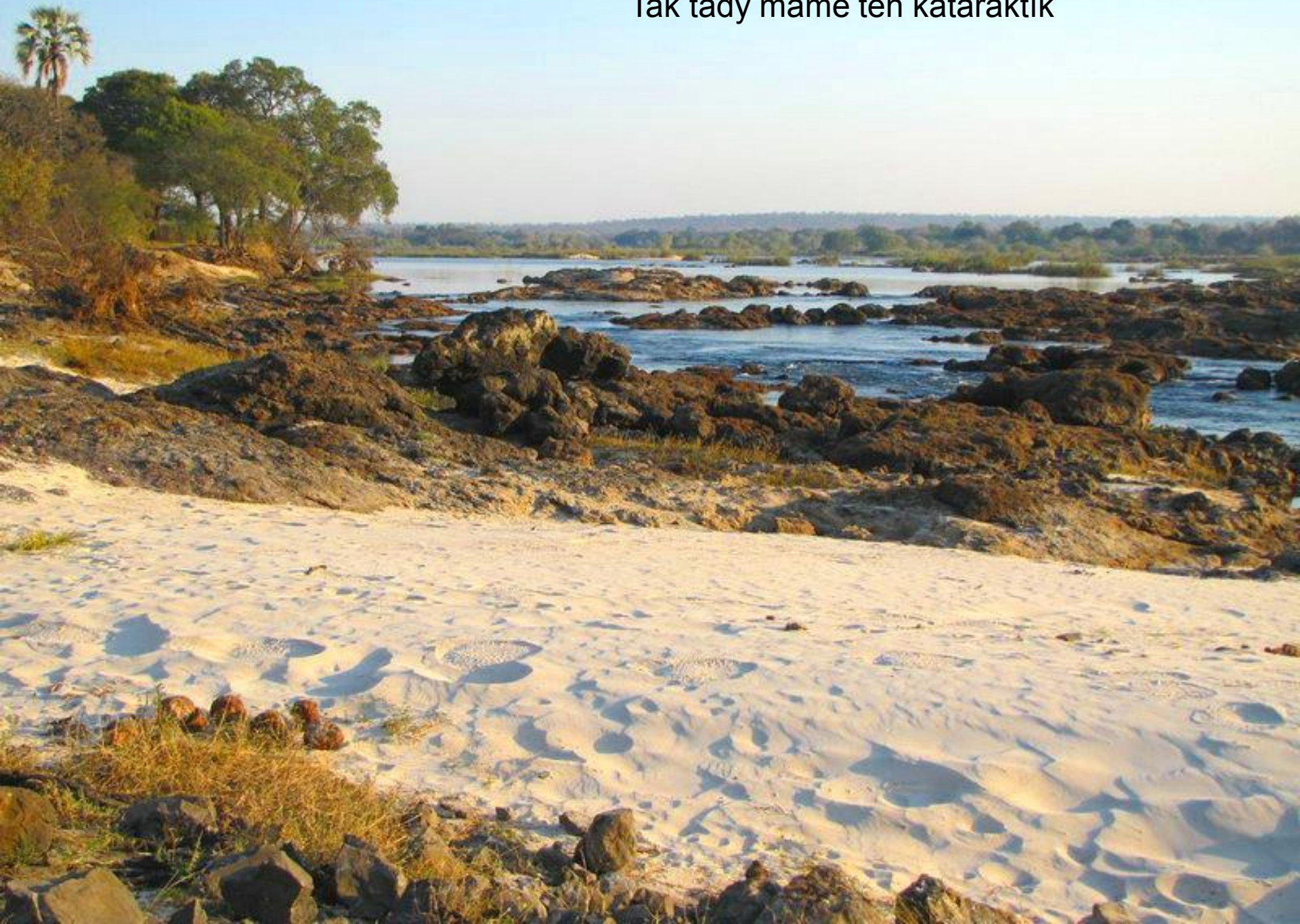
Pointer 17°51'38.19" S 25°47'02.60" E elev 892 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 2.75 km

Tak tady máme ten kataraktík

Viktoriiny vodopády (Mosioatunya /mošiotuňa)

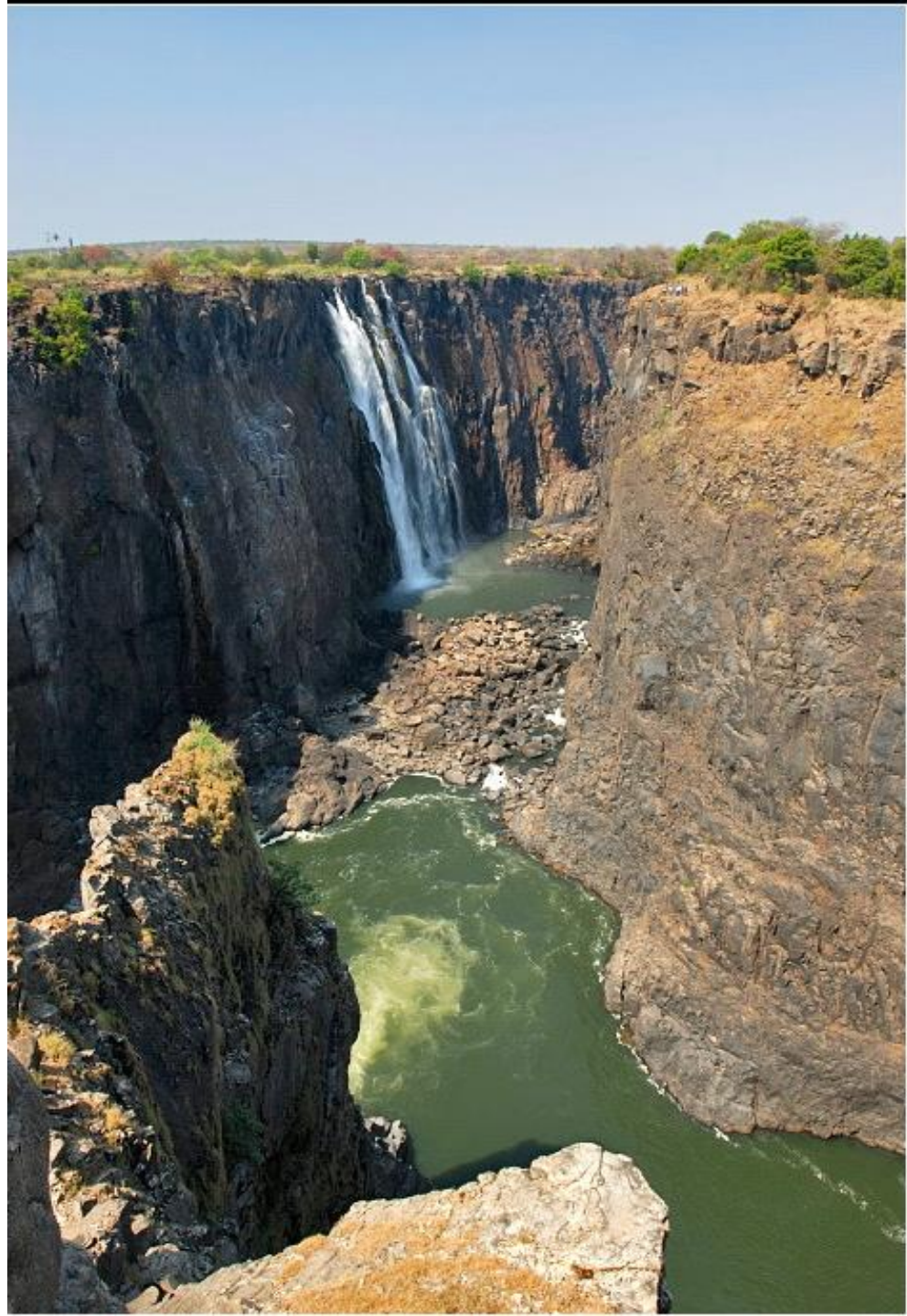

Jakže jsou vysoké 108 m

Za malé
vody...

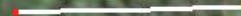

a za velké .....

240 km dlouhý kaňon pod vdp.

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Pointer 17°56'33.17" S 26°06'00.91" E elev 826 m

Streaming | 100%

Eye alt 7.92 km

„Lake“ 1959

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Pointer 16°40'40.60" S 28°38'24.52" E elev 485 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 75.47 km

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google™

Pointer 16°31'16.88" S 28°45'44.95" E elev 480 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 1.29 km

Mosambik – zanášení další, novější
přehrady. Jmenuje se .....

Cahora Bassa
– bývalé
průlomy s
peřejemi

Monte Rup

Monte Cone Ne

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Celková šíře
delty 220 km

Ilha Inhangurue

Image © 2006 DigitalGlobe
© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

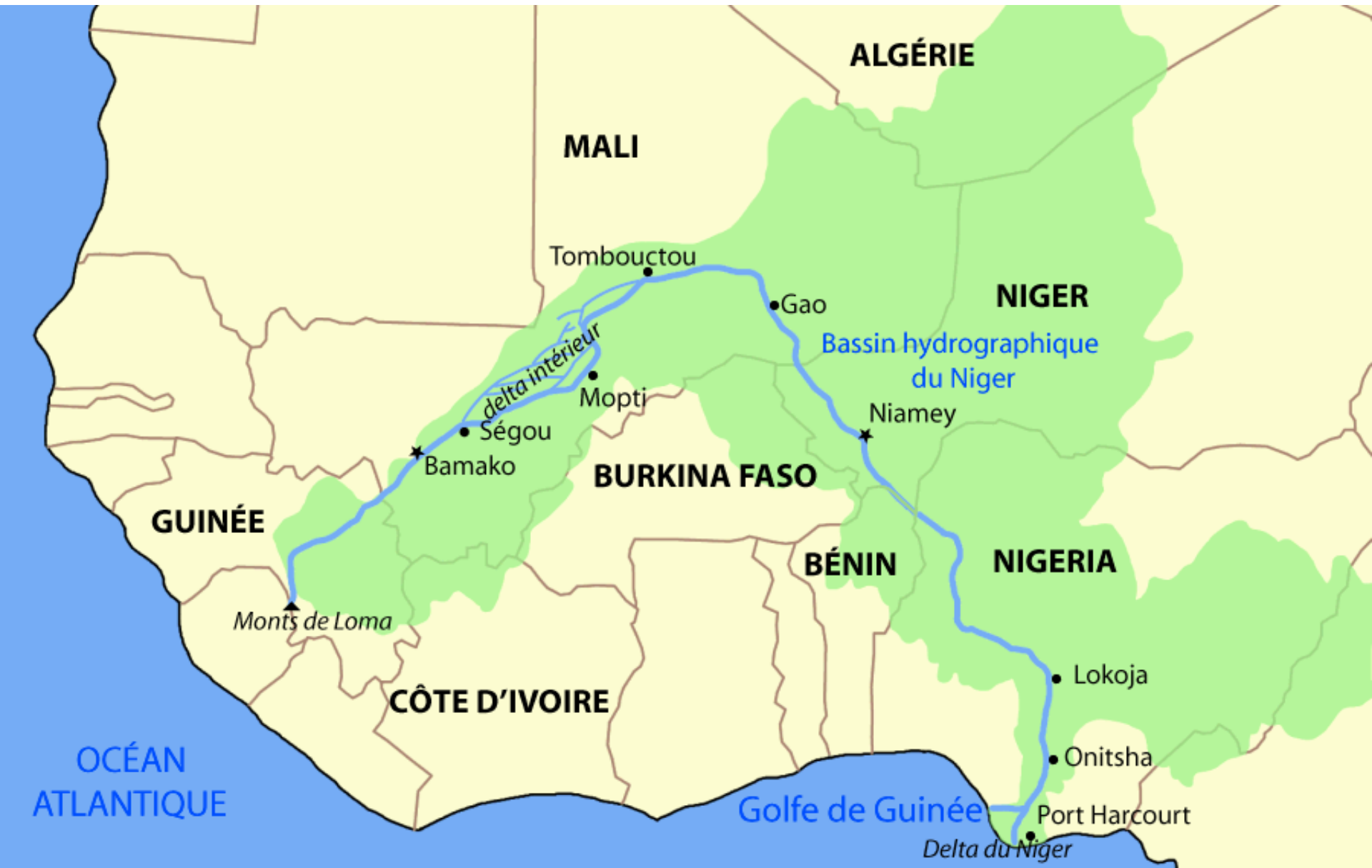

Řeka Niger

Povodí Nigeru

Řeka Niger

- $D = 4184 \text{ km}$, $P = 2\,262\,000 \text{ km}^2$.
- Pramení 240 km od pobřeží v .....
- Původně 2 rozdíl. řeky – horní $\frac{1}{2}$ do El Džouf
- Dolní v pleist. (pluviály) – zpětná eroze
- Horní tok – ukloněné plošiny, mělké úd.
- Ké-Macina – Timbaktu – vnitrozem. delta – pův. delta do bezodtok. jezera. $P = 64\,000 \text{ km}^2$
- Četné katarakty v dol. Mali, Nigeru, hor. Nigérii.
- Teprve v Nigérii se stává veletokem
- Dolní tok: $\check{s} = 3 \text{ km}$, hl. až 20 m.
- Rozsáhlá delta, začíná 180 km před ústím, $\check{s} = 320 \text{ km}$
- Plocha 24 000 km². Četná ramena, největší - **Nun**, pro plavbu však **Forcados**.

Průtoky _1

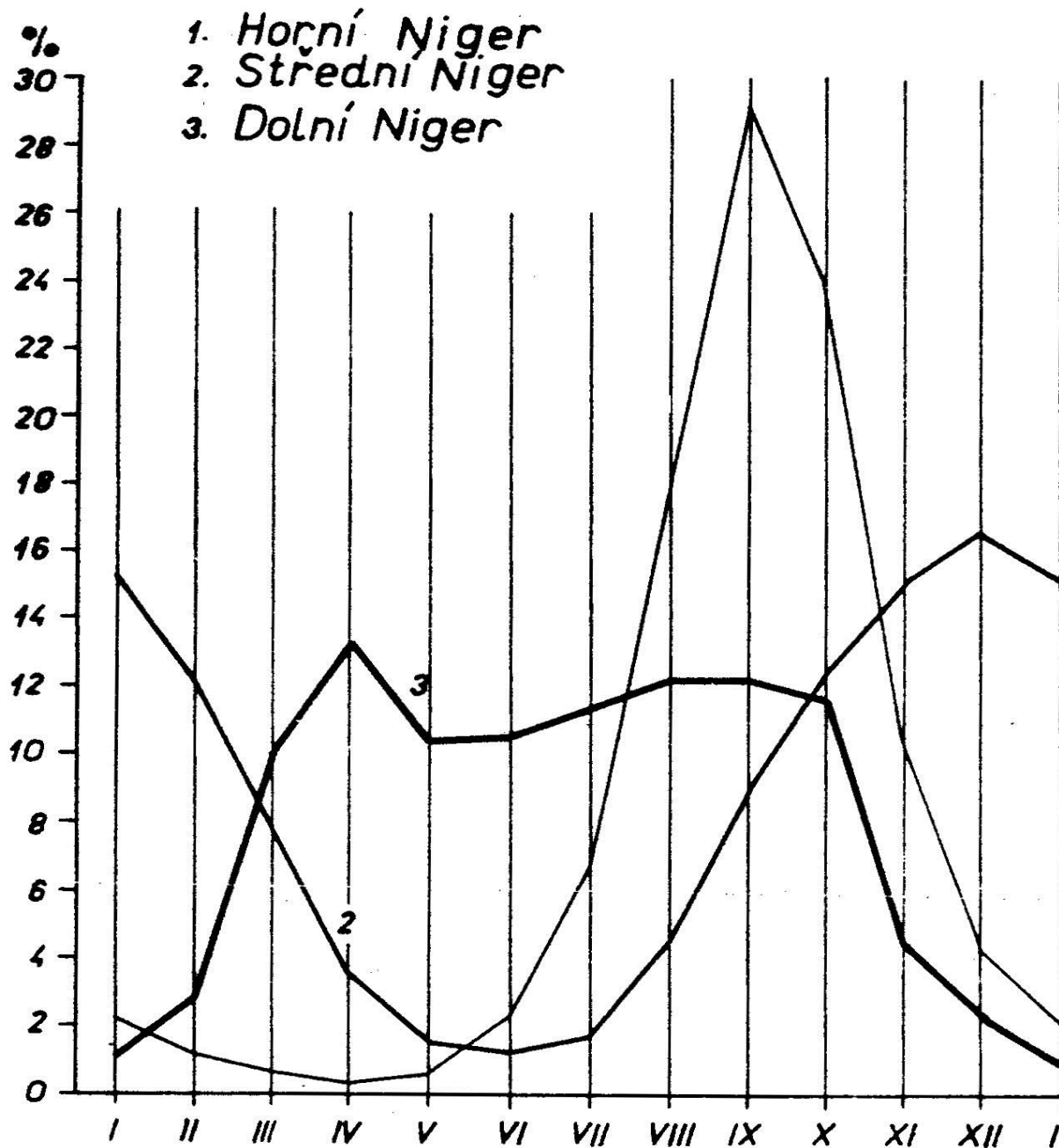
- složité utváření + rozporuplné údaje

- Na vtoku do vnitrozem. delty u Ségou + Bani:
 $\emptyset Q = 1\ 803\ \text{m}^3/\text{s}$. Pak 1600 km jen ztráty.
- Na hr. Beninu $\emptyset Q$ do r. 1980 = **792** m^3/s , po r. 1980:
428 m^3/s .
- Další přítoky až pod Niamey.
- Benue na soutoku stejně vodná jako Niger.
- $\emptyset Q$ ústí = 12 000, Wiki 8 630 m^3/s ?
- Keller r. et al. (starší úd.): $\emptyset Q = 7\ 000\ \text{m}^3/\text{s}$
- Encykl. Britt.: do r. 1980: $\emptyset Q = 5\ 613\ \text{m}^3/\text{s}$,
po r. 1980: $\emptyset Q(\text{přehr.}) = 4\ 661\ \text{m}^3/\text{s}$

Režim průtoků na Nigeru

(dle mater.
Dr. Koláře)

Roční rozdělení odtoku na řece Nigeru

Průtoky a jejich režim_2

- Horní tok – extrémní rozkolísání:
- povodeň krátká, jen 3,5 měs., max: 9: 6 200 m³/s, obd. nízkých stavů 6 měs., min: 4: 75 m³/s
- Na výtoku z vnitrozem. delty posun + výraz. zploštění - max: 10-1, 12: 2000 m³/s, min: 5-7, 6: 52 m³/s.
- Benue: max: 5-10
- Dolní tok: povodeň dlouhá (sčítání vln): 3-11, Max: 4 (doběh povodně shora = západní povodeň), podružné max. 8-9 (dotok srážek v Nigérii = východ. povodeň).
- Min. – velmi výrazné: 1
- Min: **1 000** m³/s, max. **32 000** m³/s. Difer. hladin **8** m.

Guinea

Koulikonko

Krimaya

Yerekonko

Oundou

Kourouworo

Satameli

Pramenná oblast řeky Niger

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006 Google

Pointer 9°12'23.63" N 10°38'41.51" W elev 644 m

Streaming | 100%

Boafara

Eye alt 16.60 km

Řeka Tinkisso – levostr. přítok. Co se to děje s nivou a proč?

Fello Diboll

Gueloudala

Montegondi

Bako Moudala

Bogo Dala

Temadala

Talamdala

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006 Google™

Vnitrozemská delta
Nigeru, široká 130 km,
dlouhá 530 km
64 000 km².
Ztráta cca 50-60% vody =
31 km³ vody ročně

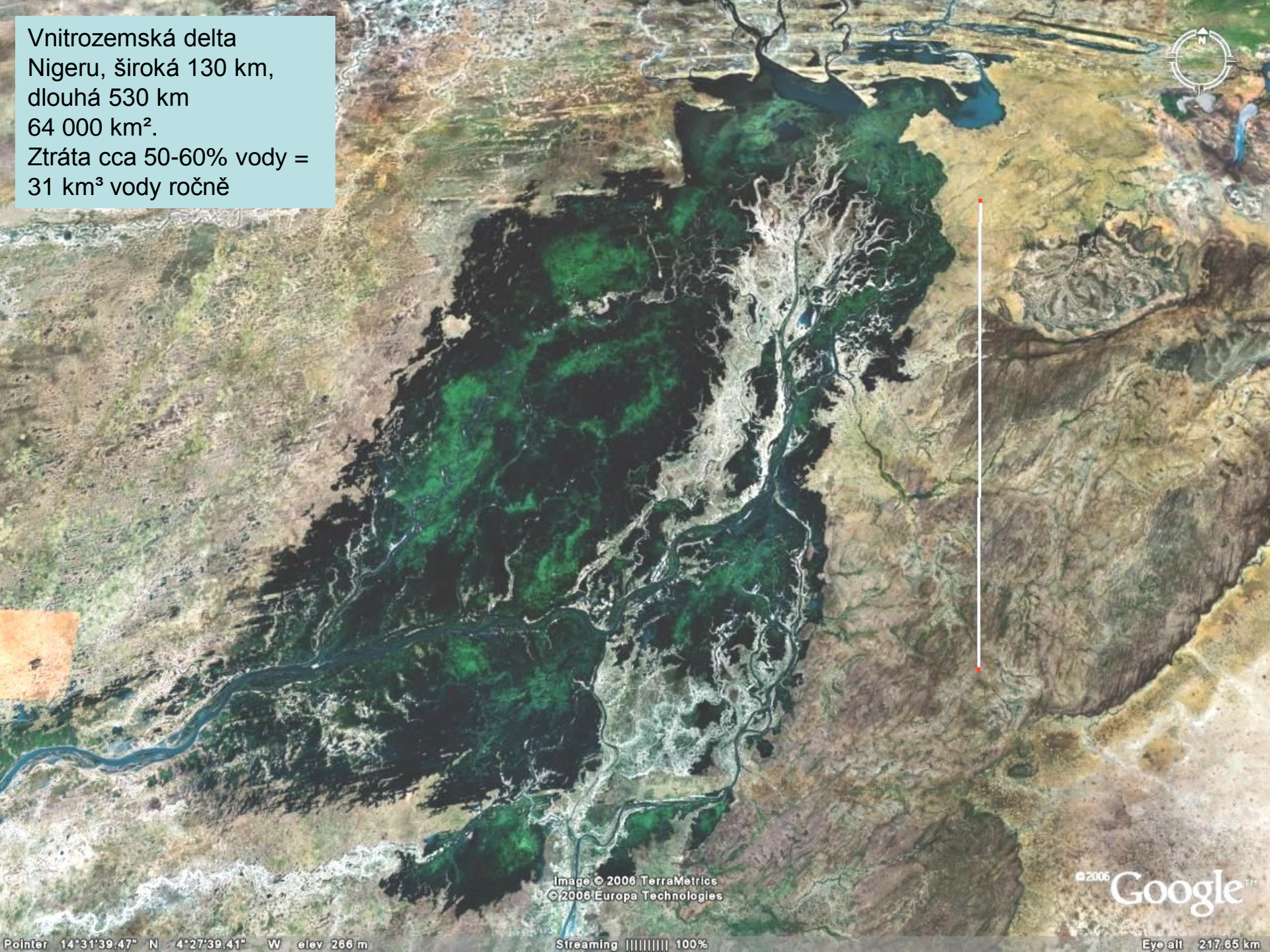

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006 Google™

Pointer 14°31'39.47" N 4°27'39.41" W elev 266 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 217.65 km

Ve vnitrozemské deltě

Debo See

Walado Debo

Výtok z delty

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006
Google

Pointer 16°14'10.92" N 4°02'51.29" W elev 281m

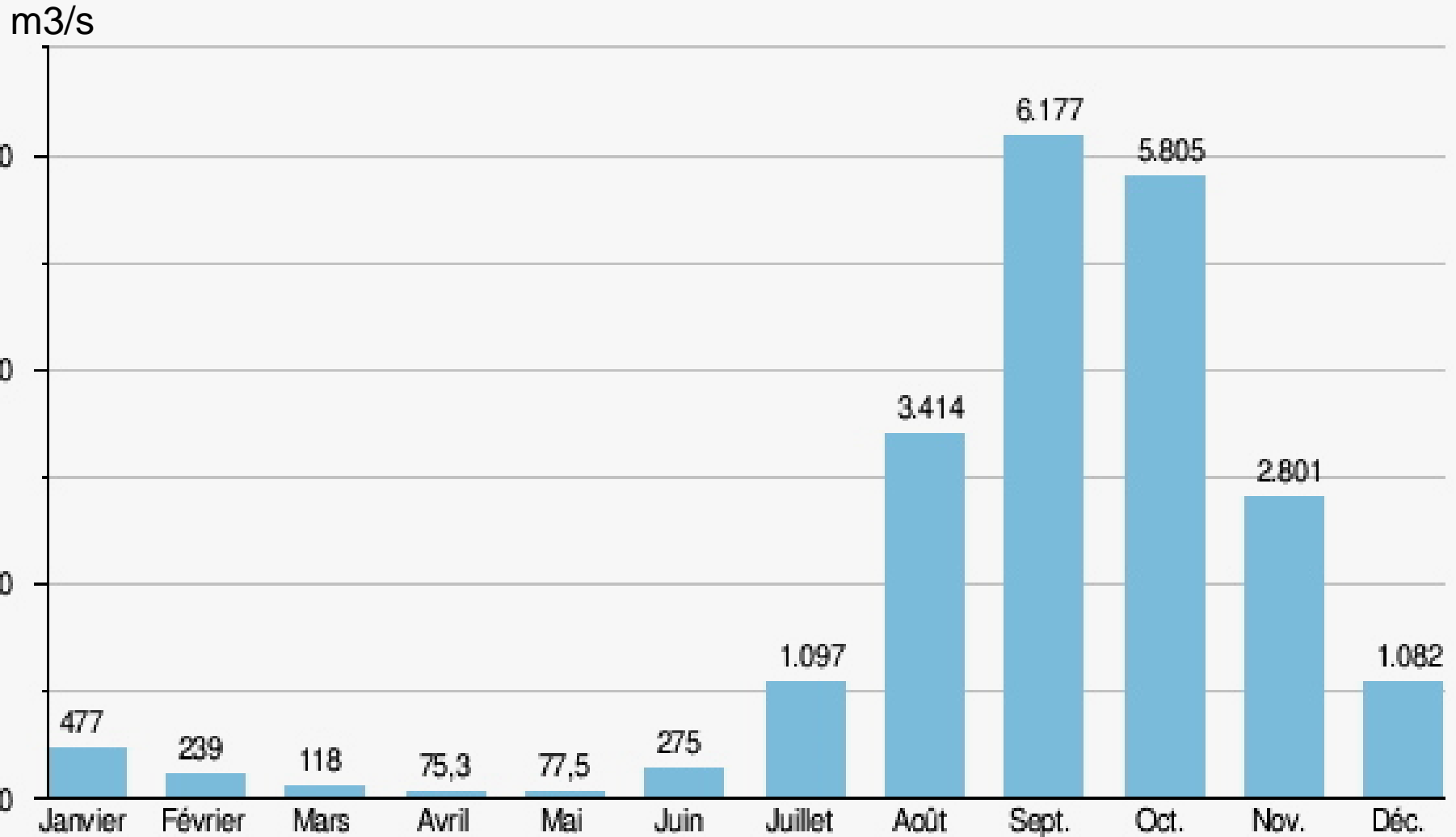
Streaming 100%

Eye alt 39.54 km

Součet průtoků přítoků do vnitrozemské delty – Nigeru + Bani

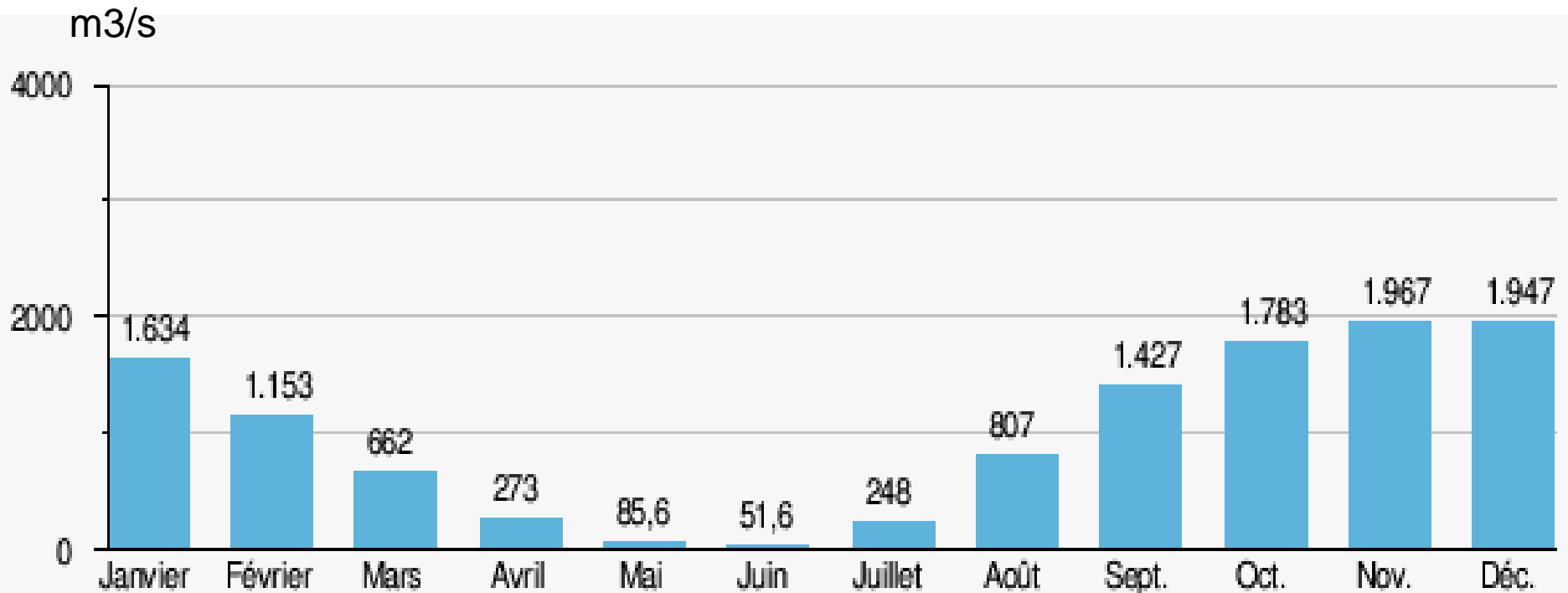
Ø roční průtok 1803 m³/s

Průtok Nigeru při opouštění vnitrozemské delty – Nigeru + Bani

Ø roční průtok pod 1 000 m³/s

Průlom přes pískové duny k
Timbaktu. Ještě v první
polovině pleistocénu asi
odtékala řeka směrem .....

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006 Google™

Timbuktu

Goundam

Timbuktu

Soussou

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

© 2006

Google

Pointer 16°34'30.42" N 3°12'30.12" W elev 264 m

Streaming | 100%

Eye alt 42.46 km

Tombouctou (Timbuktu)

Salia Guindo

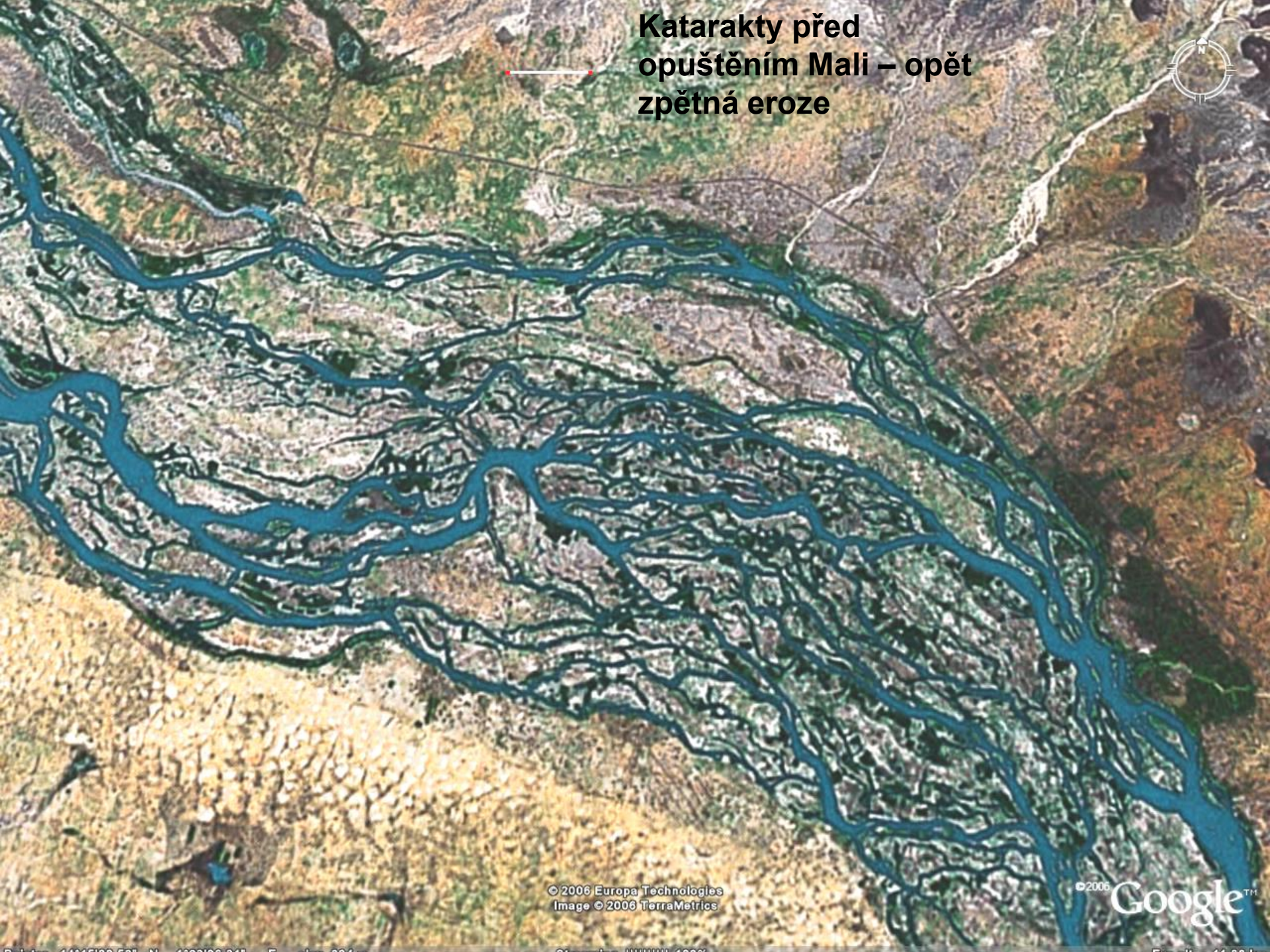
Ouekotey

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 Europa Technologies

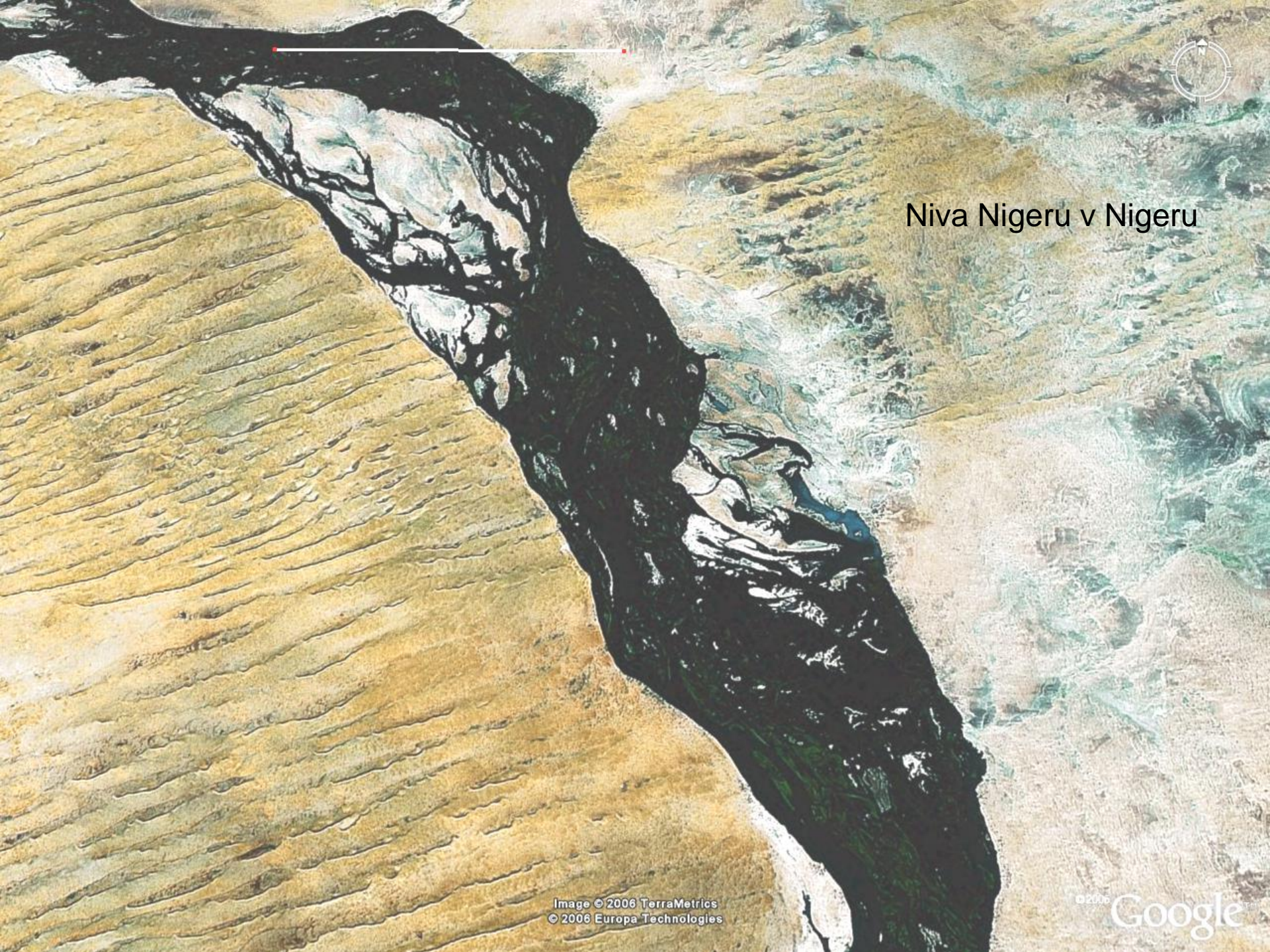
© 2006 Google™

**Katarakty před
opuštěním Mali – opět
zpětná eroze**

Niva Nigeru v Nigeru

©2006 Europa Technologies

Image © 2006 DigitalGlobe

©2006 Google™

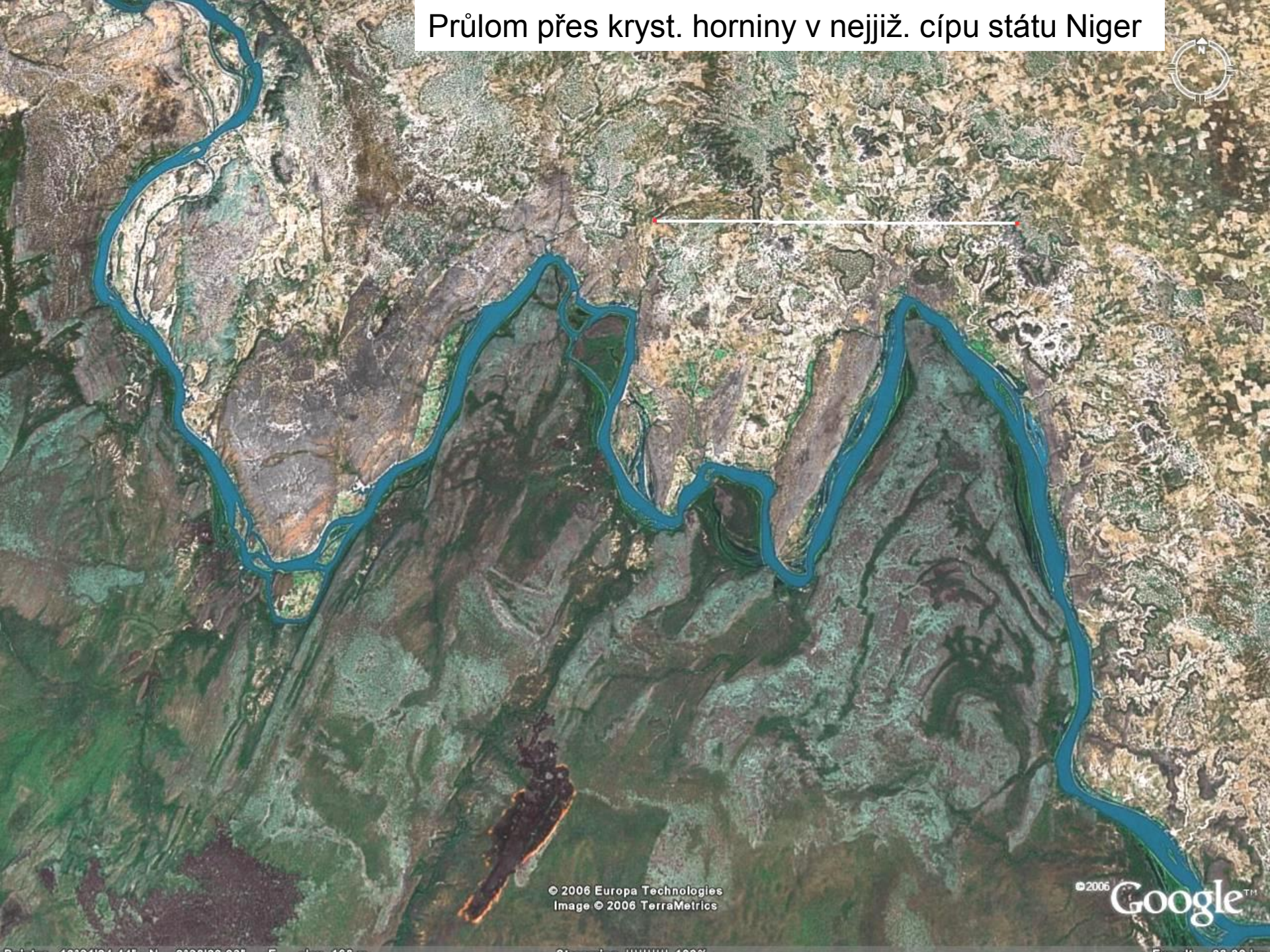
Latitude: 42.004153, Longitude: 0.014112, Elevation: 100

Scale: 1:1000000, 100%

Resolution: 0.05 m

Průlom přes kryst. horniny v nejjiž. cípu státu Niger

U Beninu je Niger je
řeka stř. velikosti s
Ø ročním průtokem
do r. 1980 792 m³/s,
po r. 1980 428 m³/s.
Bílá úsečka je 1 km.

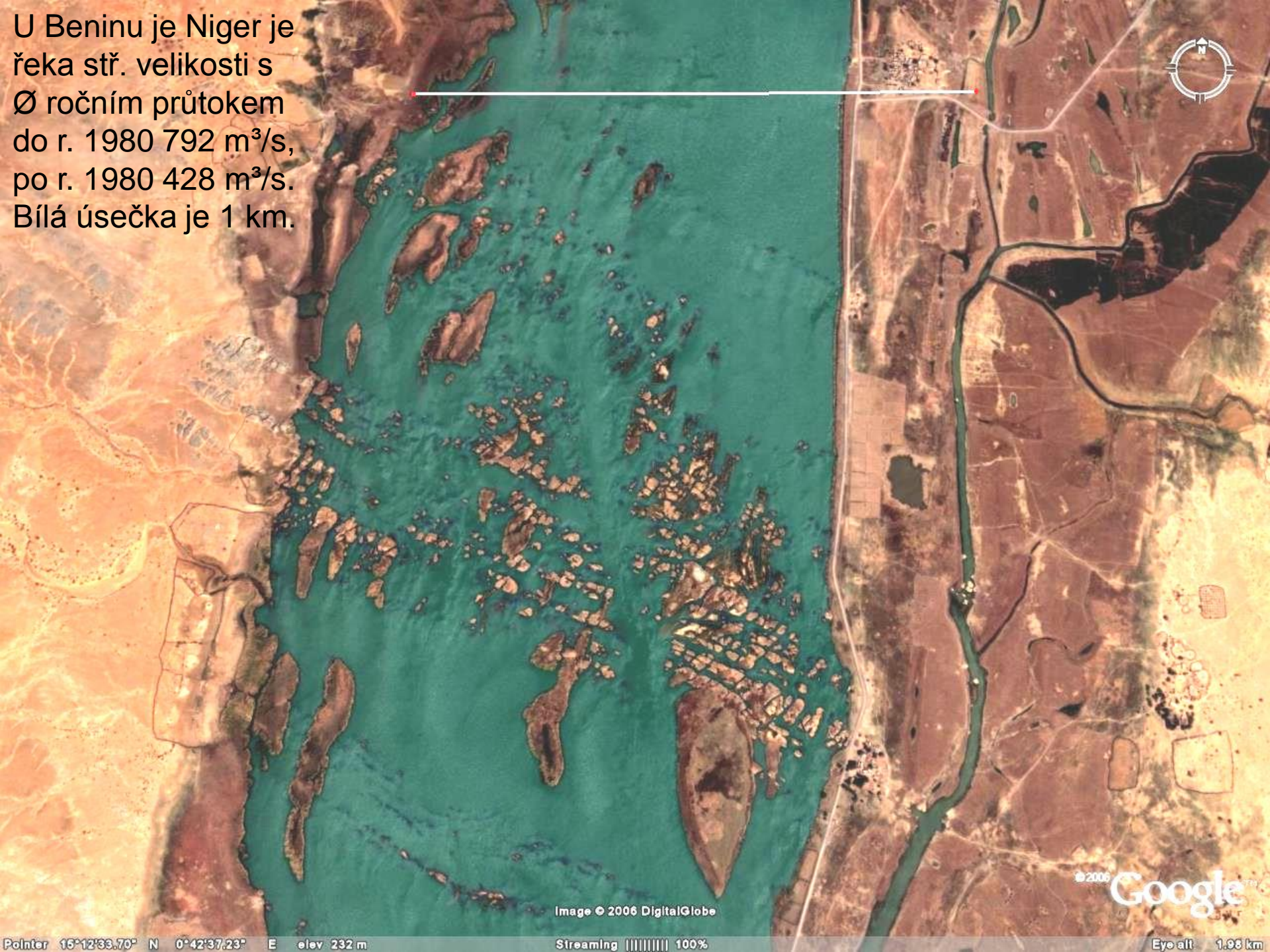

Image © 2006 DigitalGlobe

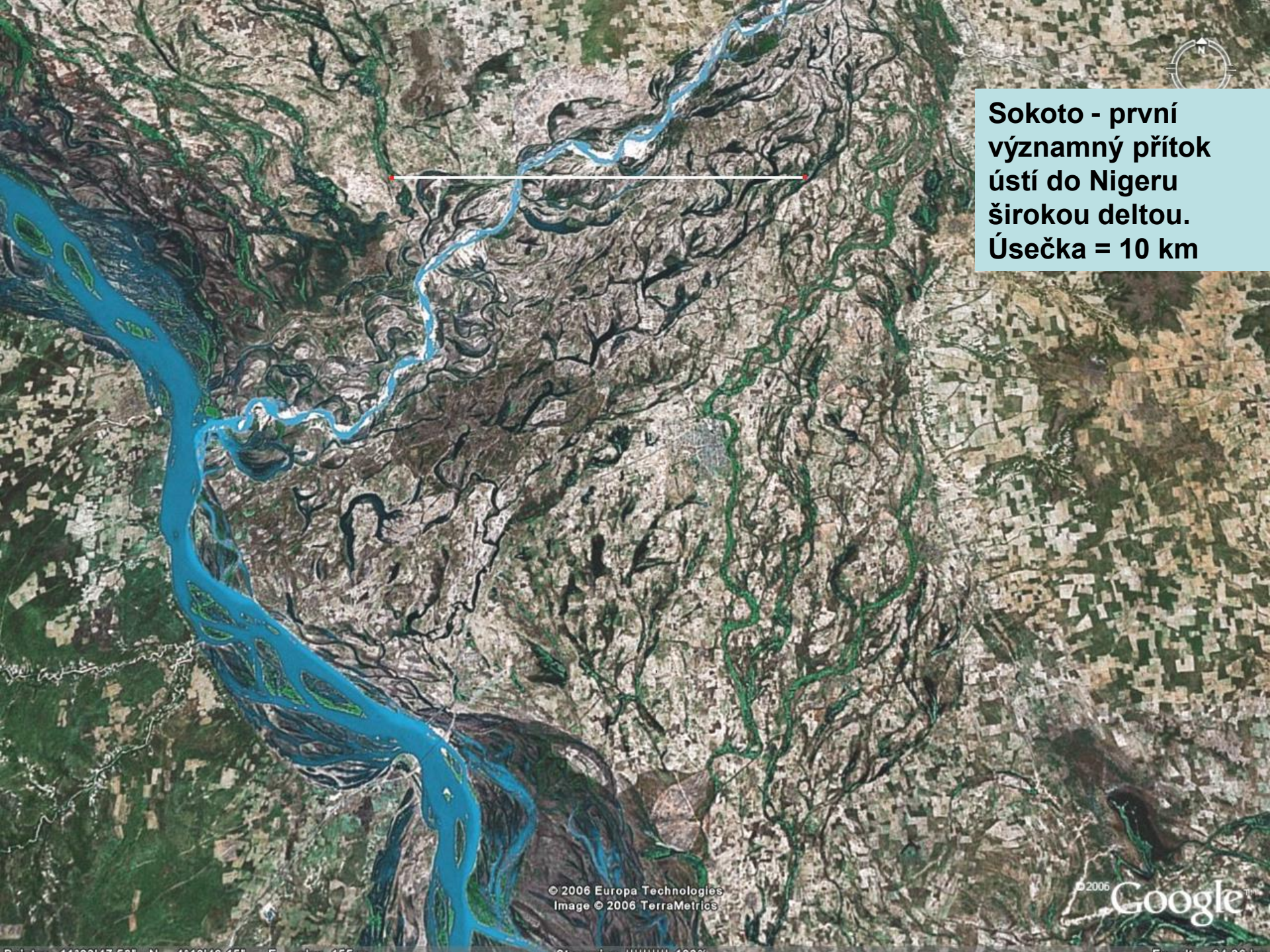
©2006 Google

Pointer 16°12'33.70" N 0°42'37.23" E elev 232 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 1.98 km

Sokoto - první významný přítok ústí do Nigeru širokou deltou. Úsečka = 10 km

**Zátopa přehrady
Kainji nad městem
New Bussa má
délku 140 km**

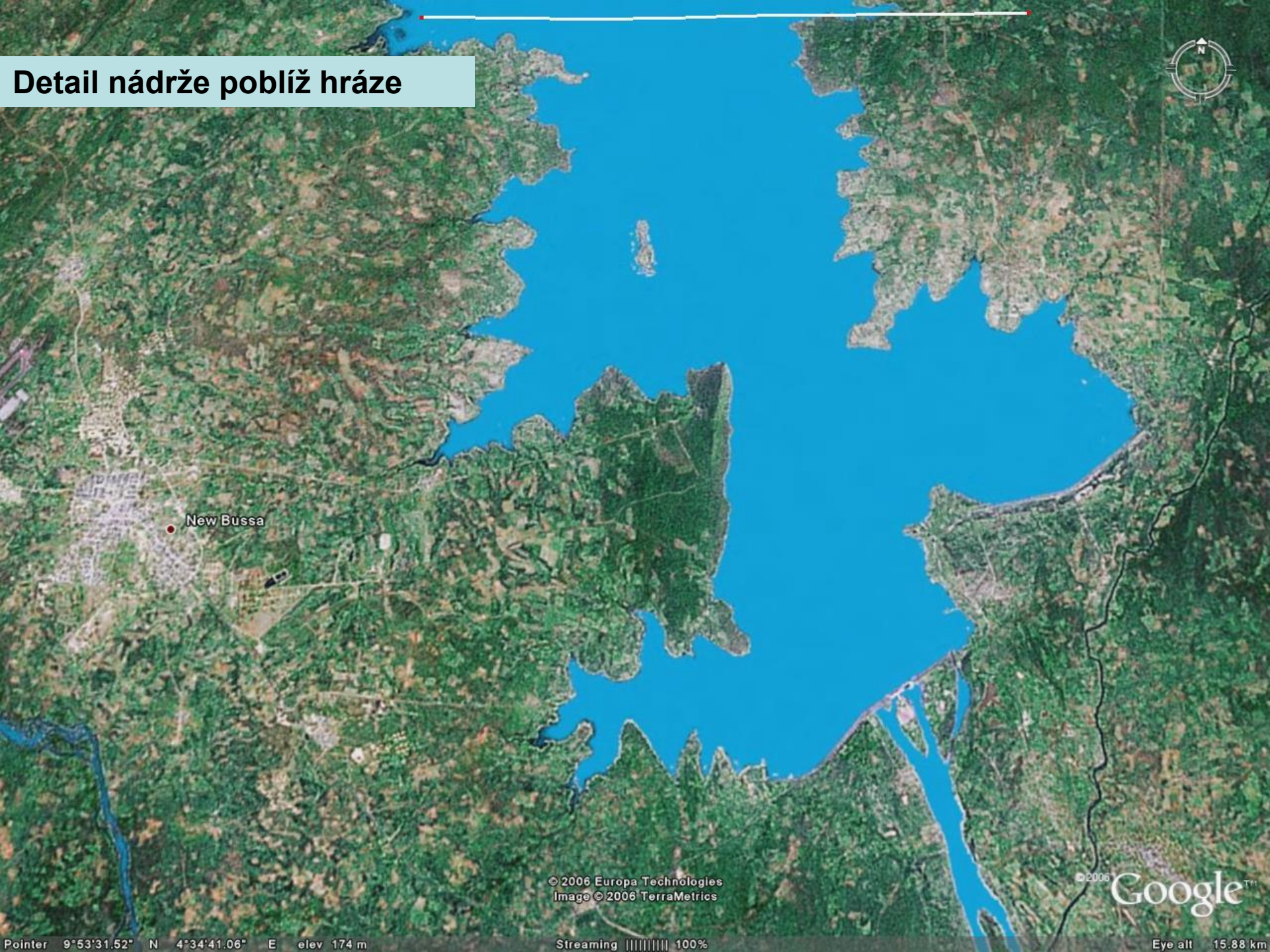

Bin Yauri

Detail nádrže poblíž hráze

New Bussa

© 2006 Europa Technologies
Imago © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Pointer 9°53'31.52" N 4°34'41.06" E elev 174 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 15.88 km

Novější nádrž nad městem Juba (Jebba).

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Pointer 9°26'12.97" N 4°46'55.08" E elev 178 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 101.40 km

Jebba

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 TerraMetrics

© 2005
Google™

Pointer 9°07'33.04" N 4°48'28.94" E elev 234 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 22.01 km

Oblast soutoku s přítokem
Nigeru – řekou Kaduna

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Pointer 8°48'29.99" N 5°44'04.49" E elev 60 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 19.96 km

Lokoja

Zleva do kalného Nigeru ústí největší přítok, řeka ..... Na soutoku má stejný $\varnothing$ Q jako Niger

Počátek delty Nigeru při ústí do ..... zálivu. Úsečka je 1 km.

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 TerraMetrics
Image © 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google™

Společná delta
Nigeru a s ním
paralelních řek je
široká 320 km

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Pointer 4°30'07.77" N 6°48'01.85" E elev 119 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 52.49 km

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 NASA
Image © 2006 TerraMetrics
Image © 2006 DigitalGlobe
© 2006

© 2006

Některé hydrologické zvláštnosti

Jezero na dně prolákliny ..... se dnem cca 133 m pod hladinou moře

El Maghra

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 DigitalGlobe

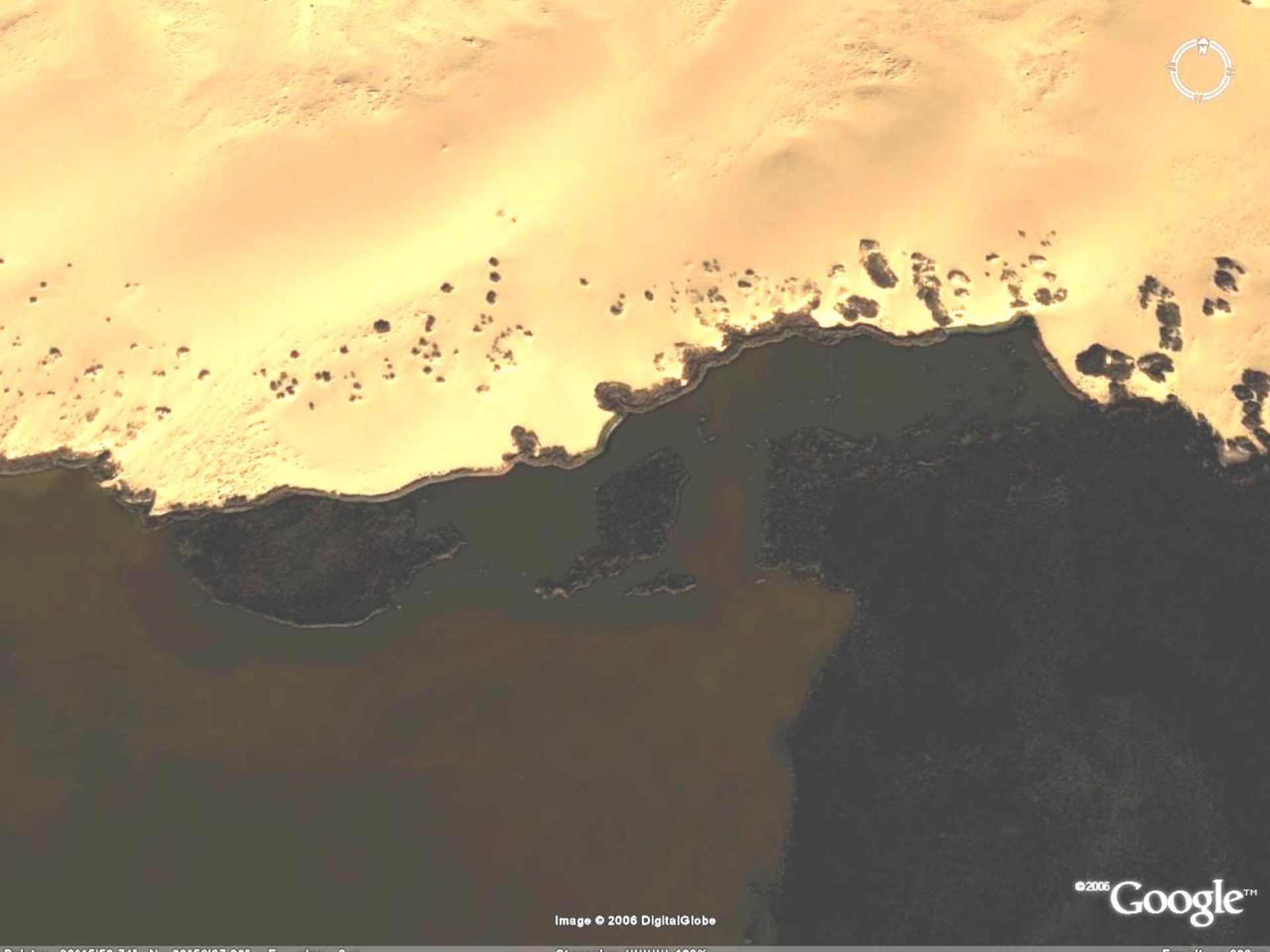
© 2006 Google™

Pointer 30°15'03.75" N 28°56'04.32" E elev 0 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 3.44 km

Solná kůra

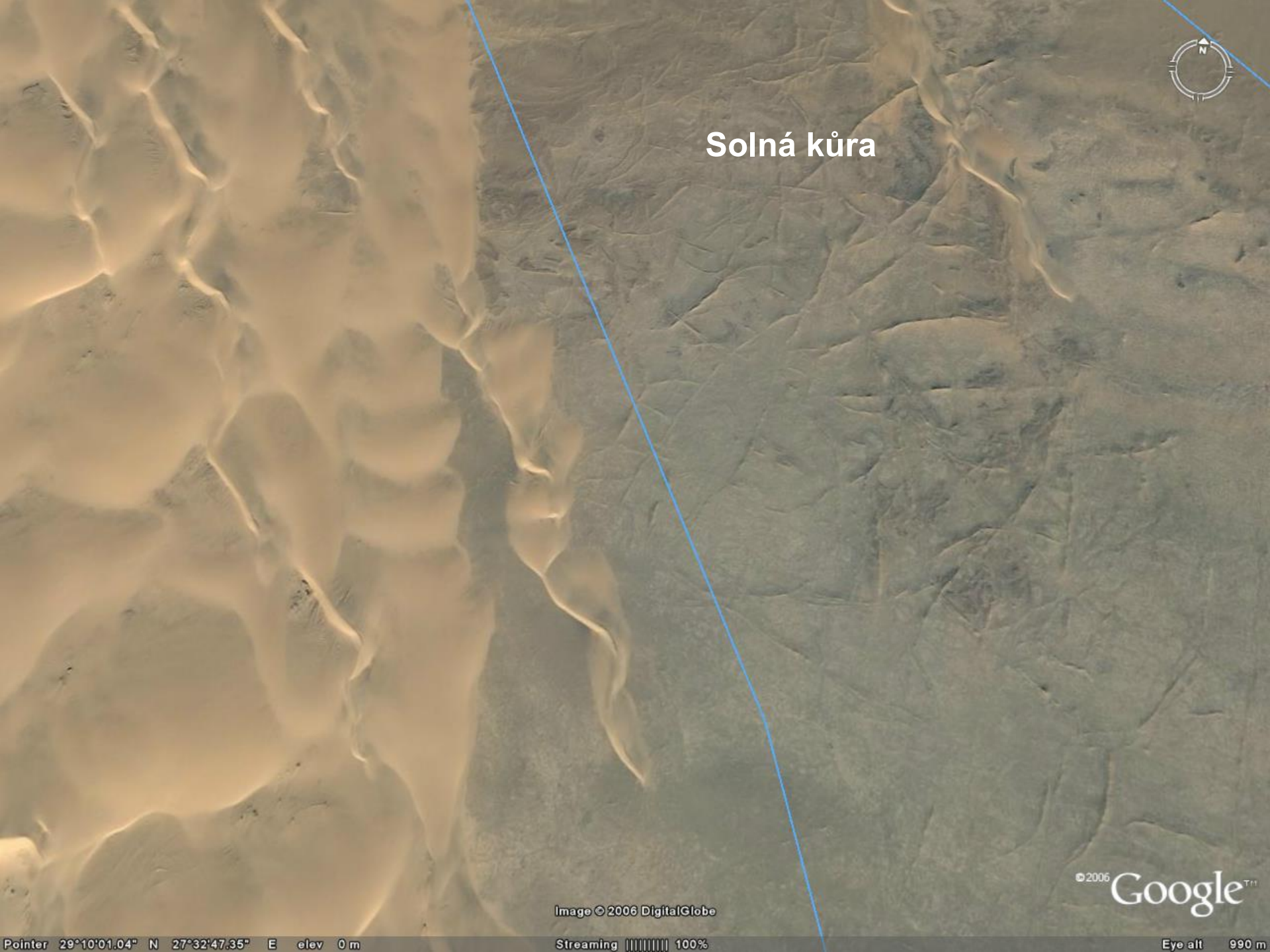

Image ©2006 DigitalGlobe

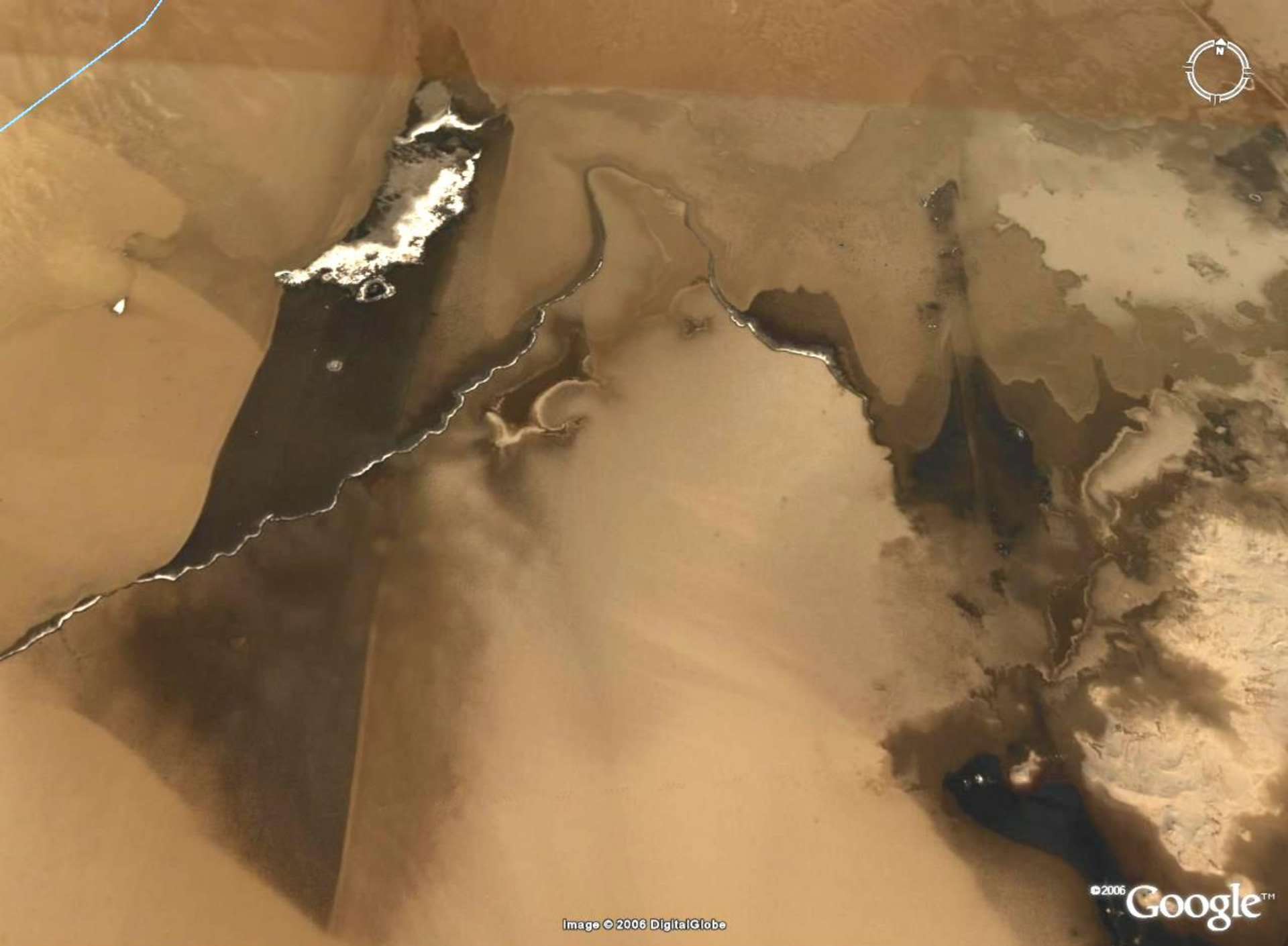
©2006 Google™

Pointer 30°12'06.43" N 27°24'34.16" E elev 0 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 758 m

©2006 Google™

Image © 2006 DigitalGlobe

Pointer 30°09'41.45" N 27°20'31.87" E elev 0 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 3.28 km

Jaké je to jezero a co jsou ty bílé proužky v něm?

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

Streaming 100%

© 2006 Google™

Point: 13°20'24.55" N, 14°04'26.70" E, elev: 281 m

File alt: 248.97 km

Ústí řeky .....

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

Pointer 12°55'49.88" N 14°28'01.79" E elev 286 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 32.64 km

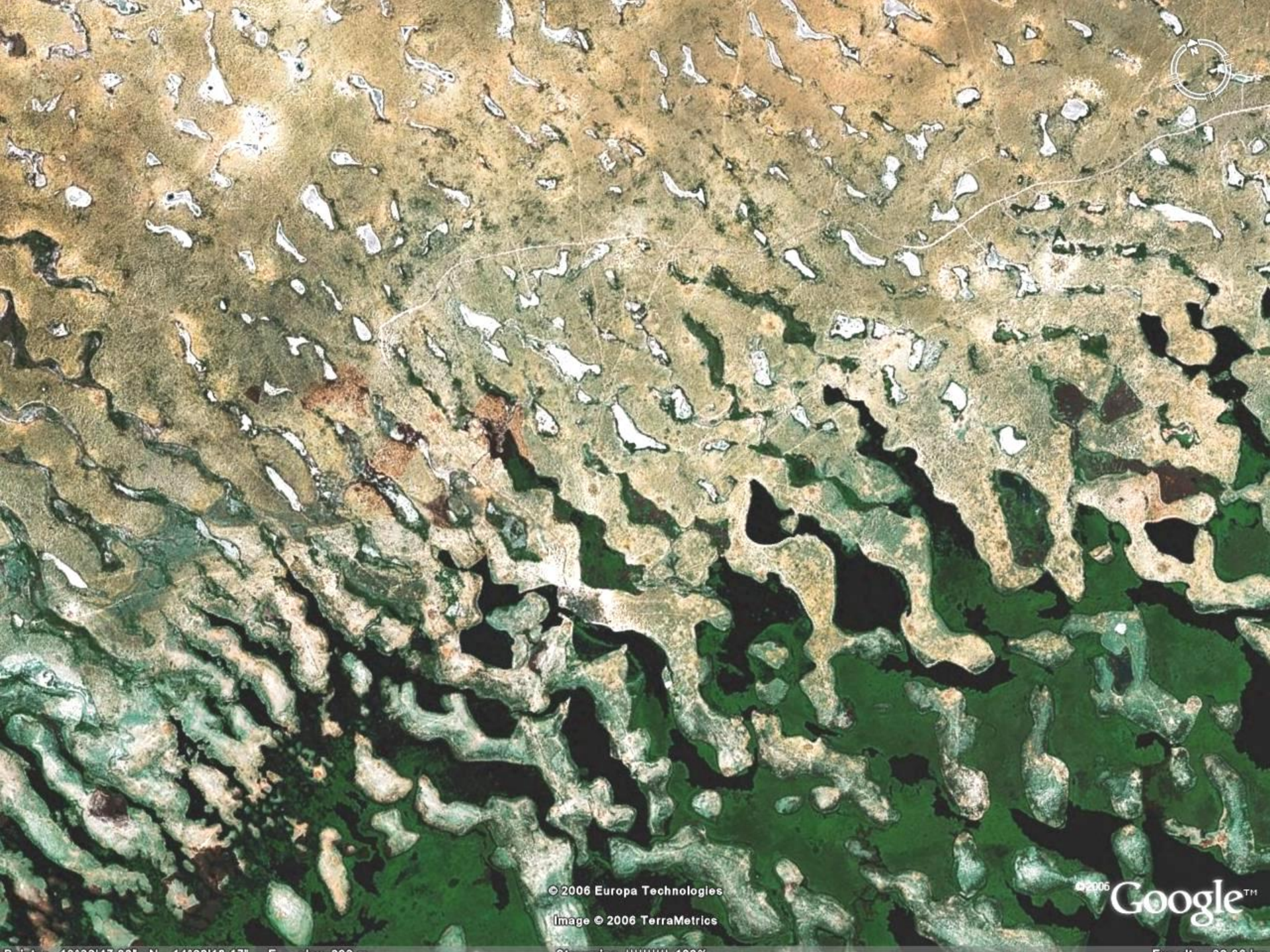

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

© 2006 Europa Technologies

Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

D: 10320147.001 N: 14320146.471 E: 10320147.001 D: 10320147.001 N: 14320146.471 E: 10320147.001

• Bol

• Yakoua

© 2006 Europa Technologies
Image © 2006 DigitalGlobe
Image © 2006 TerraMetrics

© 2006 Google™

Saharská oáza, nejčastěji se tam pěstují

.....

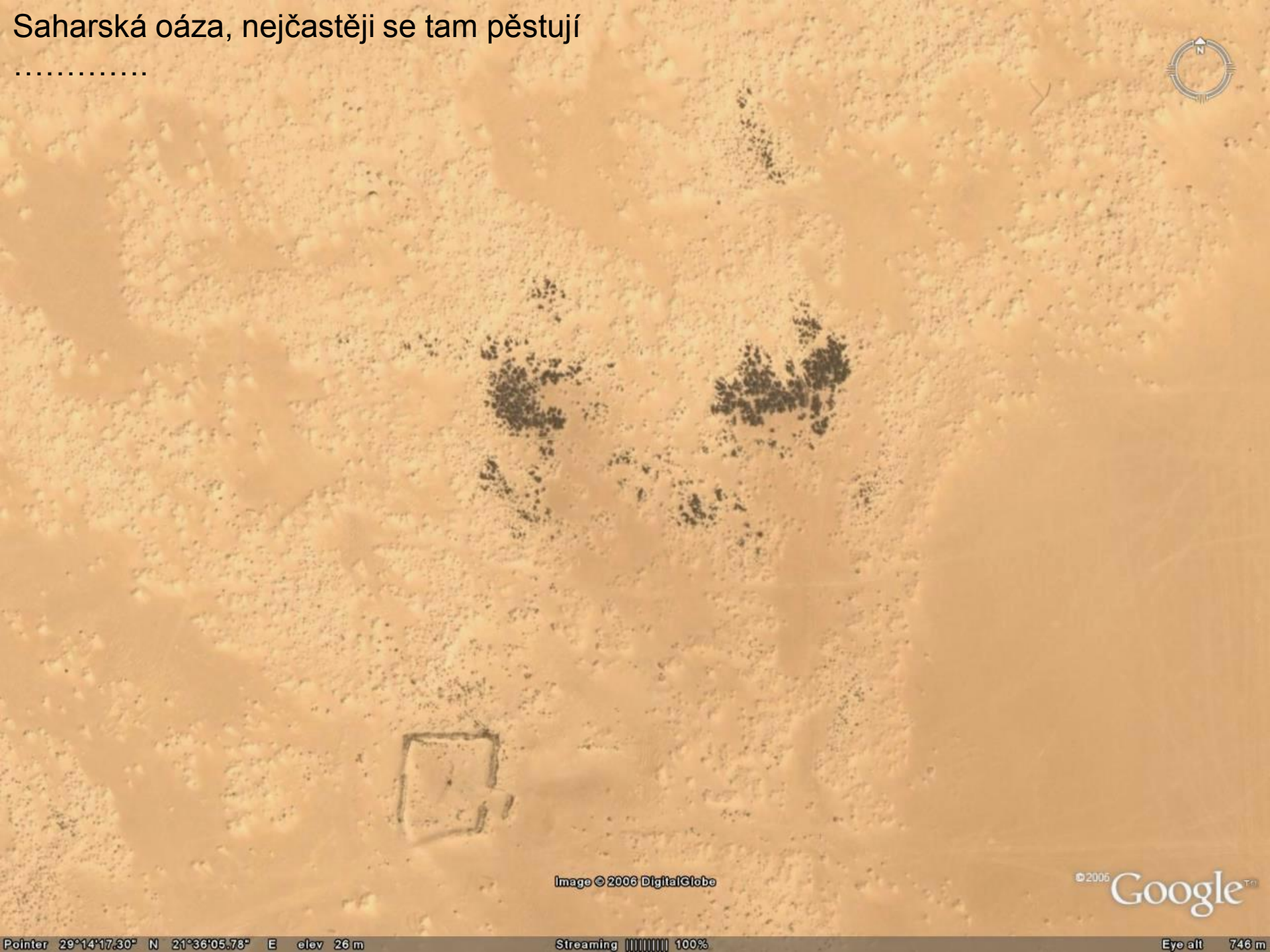

Image © 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google™

Pointer 29°14'17.30" N 21°36'05.78" E elev 26 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 746 m

Údolíčka s periodickými toky, jejichž nivy jsou využívány pro pole na pobřeží Středoziemního moře v Egyptě. Kdy že to tam prší .....

Image © 2006 TerraMetrics

Image © 2006 DigitalGlobe

© 2006 Google™

Pointer 31°57'54.47" N 24°31'46.24" E elev 53 m

Streaming ||||| 100%

Eye alt 4.89 km

